

पांयमा शिखरना

मुष्णगणितशिक्षक

भाग ६.

डि.म. ०-३-०

छगनदास मोतीराम शास्त्र.

" डिस्ट्रिक्शन शिक्षक " वगैरेना कर्ता.

शास्त्रधार-सुरत.

मुद्रकसंलग्न लक्ष्मणदास नारणदास वीरगणेश-सुरत.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૮૫૮૮ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ મુખ્ય દિવસ શિક્ષક-૩

વિષય મ ૩૪૪: ૮૪૩: ૩૩

દેશી રાજ્યોમાં ટેકસ્ત્ર બુકસ, ઇનામ અને લાયબ્રેરી
માટે મંજુર થયેલો અને કેળવણી ખાતાના અધિકારી
સાહેબો તેમજ વિદ્વાન સદ્ગૃહસ્થોના ઉત્તમ
સર્ટિફિકેટ પામેલો.

— પાંચમા ધોરણનો —

❀ મુખ્યગણિત શિક્ષક ભાગ ૬. ❀

૮ ના ગુણોત્તરની સંપૂર્ણ નોંધ સાથે તમામ ગુણોત્તરનાં
લેખાં ફક્ત ત્રણજ રીતથી ગણી શકાય
એવી નવીન સરળ યુક્તિવાળો.

રચનાર—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

“ડિકટેશન શિક્ષક” વચ્ચેના કર્તા.

પ્રસિદ્ધ કર્તા—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

પ્રસિદ્ધ કરવાનું ડેકાણું—શાહપોર-મુરત.

આવૃત્તિ ૪ થી

પ્રત ૧૨૦૦

છાપનાર—નારાયણરાવ લક્ષ્મણરાવ નીકમ.

અપવાનું ડેકાણું—“શંકર” પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ ચૈટા પુલપર-મુરત.

રચનારે સર્વ હક સ્વાધીન રાખ્યા છે.

સંવત ૧૯૭૬.] કિંમત ૦-૩-૦ [સને ૧૯૨૦.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કોપીરાઈટ-સંગ્રહ

“ડિક્ટેશન શિક્ષક” માટે

અભિપ્રાય.

સ્વર્ગસ્થ ગણપતરામ અનુપમરામ ત્રવાડી.
રાજકોટ મેલ ટ્રેનિંગ કોલેજના માળ

પ્રિન્સિપાલ સાહેબ.

તા. ૨૮-૬-૧૯૧૭ ના પત્રમાં લખે છે કે:—

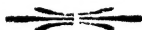
“સલામ-તમારા તરફથી અવલોકનારે” “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ભાગ ૧. ૨. નામનાં બે નાનાં પાણી ઉપયોગી પુસ્તકો મળ્યાં. જોતાં જણાય છે કે તમારો આ શ્રમ બાળકો, શિક્ષકો અને કેટલેક દરજ્જે લેખકોને પણ અત્યંત ઉપયોગી થઈ પડશે. આ પુસ્તકોનો ઉપયોગ કરવાથી બાળકોને ઘણી ઓછી મહેનતે જોડણીનું સાફ અને ચોક્કસ જ્ઞાન થશે. તમોએ વાચનમાળામાંથી ઘણા-ખરા મુશ્કેલીવાળા શબ્દો તારખ્યા છે, અને તેને વિવિધ રીતે ગોડવી શિખનાર શિખવનાર ઉભયને સરળતા કરી આપી છે. વળી સારા કાગળ, મોટા ટાઇપ અને શબ્દોના છુટાપણાને લીધે બે પુસ્તકો આંખને આકર્ષક થાય તેવાં છે.

એકંદરે મારા ધારવા પ્રમાણે તમારાં પુસ્તકો શ્રુત લેખનના શિક્ષણમાં મદદગાર થઈ પડશે, તેથી કેળવણીની દ્રષ્ટિએ જોતાં તેને ટેકસ્ટ બુક્સ તરીકે સ્વીકારી શકાય તેવાં છે, એજ.”

મહેરખાન જામનગર એજ્યુકેશનલ ઇન્સ્પેક્ટર
સાહેબની ઓફિસના એ૦ જા૦ નં૦ ૪૪૧ તા.
૨૧-૭-૧૯૨૬ના પત્રમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે

“અંકગણિતનાં મનોયત્ન”

આ સ્ટેડની સ્કૂલોમાં બીજા ધોરણમાં ટેકસ્ટ બુક
તરીકે મંજૂર કરવામાં આવેલ છે.

મહેરખાન કાઠિઆવાડના એજન્ટ ડુ ડુ ગવર્નર
સાહેબ ખડાદુરે પોતાના હુકમ નં. ૭૬ તા. ૨-૮-૧૯૨૬થી

“અંકગણિતનાં મનોયત્ન”

કાઠિઆવાડ એજન્સિની તમામ પ્રાયમરી સ્કૂલોમાં
ઈનામ અને લાયબેરી બુક તરીકે મંજૂર કર્યો છે.

“ડિક્ટેશન શિક્ષક”માં શું શું છે ?

૧] પાઠવાર અથવા શબ્દો.

૨] જોડણીના એકજ સરખા નિયમવાળા શબ્દો.

૩] કઠિન મળતા શબ્દોની તારવણી

૪] જોડાક્ષર. ૫] મળતા જોડાક્ષર.

૬] પરીક્ષાના ડિક્ટેશનમાં આવનાર શબ્દો.

મહેરબાન કાઠિઆવાડના એજન્ટ ટુ ધ ગવર્નર સાહેબ
બહાદુરે નંબર B. A. ૧૨. ૬૫ તા. ૧૪-૧૧-૧૯ થી

ચોથા ધોરણની ભૂગોળની

પ્રશ્નોત્તરમાળા ભાગ ૧ કિંમત ચાર આના.

કાઠિઆવાડ એજન્ટની તમામ પ્રાયમરી સ્કૂલોમાં

ઘનામ અને લાયબ્રેરી બુક તરીકે મંજૂર કરી છે.

મુંબઈ ઈલાકાની

 ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા માટે

 અભિપ્રાય.

રૂ. ૨૦ રૂ. ૨૦ લાઈચંદ પુંબદાસ શાહ.

સાદરા તાલુકા સ્કૂલના હેડમાસ્તર સાહેબ,

પોતના તા. ૪-૧૦-૧૯૧૬ ના પત્રમાં લખે છે, કે

“ સલામ— “ચોથા ધોરણની ભૂગોળની
પ્રશ્નોત્તરમાળા ભાગ ૧” આપના તરફથી મળી
તે અવલોકતાં તેના સંબંધમાં મને જણાવતાં
આનંદ થાય છે કે આપે આ પુસ્તક રચવામાં
શરૂઆતની કેળવણી માટે લોકમાન્ય પ્રશ્નોત્તર-

શૈક્ષીને પ્રાધાન્ય આપ્યું છે. આ પુસ્તકની રચનાથી
 ભૂગોળના શિક્ષણમાં ટ્રેન્ડ, અન્ટ્રેન્ડ અને સાધારણ
 કેળવણી ખમેલાને પણ સરળતા થઈ છે. પુસ્તકની
 રચના અને શિક્ષણ શૈક્ષી એ બે ભિન્ન છે. તેમાં
 આપે શિક્ષકોનો ભૂગોળ શિખવવા માટે પુસ્તક
 વાચનમાં તથા તે ઉપરથી બાળકોને સમજાવતાં
 જે કાળક્ષેપ થાય છે તેનો ખાસ અટકાવ આ
 પ્રશ્નોત્તરમાળા વાપરવાથી થાય, એવી યોજના
 કરેલા જણાય છે. દરેક શિક્ષક ધ્યાનપૂર્વક પુસ્તક
 વાંચે, વિચારે અને પછી નોટ કરી તે શિખવે
 ત્યારેજ ભૂગોળનો શિક્ષક બાળકને સમજાવી શકે
 છે આ બધું પ્રશ્નોત્તર મામાં સ્પષ્ટપણે ખુલા-
 સાવાર અને વિગતવાર આવી જાય છે, તેથી
 મારા શિક્ષક તરફેના અનુભવથી જણાવું છું કે
 આ પુસ્તક શિખવ, શિક્ષકો અને સામાન્યજ્ઞાન
 મેળવવા ઇચ્છતા જનસમુદાયને ઘણુંજ ઉપયોગી
 થઈ પડે તેવું આશ્ચર્યજનક છે. આનો ઉપયોગ
 કરવાથી બાળકોની જાણની આ વિષયમાં પ્રગતિ
 થઈ શકે તેમ છે ”

૨૧. ૨૧. છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

શાહપોર-સુરત.

સલામ દીગર-“ આપની બનાવેલી “ચોથા ધોરણની ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા” મેં પહેલેથી છેવટ સુધી વાંચી. અહીંની સ્કૂલમાં ધોરણ ચોથામાં ભૂગોળની પરીક્ષા હંમેશાં લખાણથી થાય છે, માટે અહીંના શિક્ષકોને ભૂગોળના પુસ્તક ઉપરથી પ્રશ્નોત્તર લખાવવા પડતા તે મહેનત આપના પુસ્તકથી ઘણી ઓછી થઈ છે. પ્રશ્નો પણ આપે નવા ધોરણમાં મંજૂર થયા પ્રમાણે ભૂગોળમાંથી ચૂંટી ઉત્તમ પ્રકારે ગોઠવ્યા છે, જેથી વિદ્યાર્થીઓને એકવાર વાંચી જવાથી સહજ યાદ રહી જાય છે, તે મારા બાતિ અનુભવથી જાણવામાં આવ્યું છે. આવા પ્રશ્નોત્તરમાં બાળકને પણ રસ પડે છે, અને શિક્ષકની મહેનત વૃથા જતી નથી. આવું ઉત્તમ પુસ્તક બહાર માટે આપને ધન્યવાદ આપું છું, અને આપના પ્રયાસને સાફ ઉત્તેજન મળે એમ હૃદયથી છું.” એજ.

લિ૦

તા૦ ૬-૧૨-૧૯૧૬. } ભગવાનજી દેવજી પંડ્યા,
માંગરોળ (કાઠિઆવાડ) } તાલુકા સ્કૂલ માસ્તર.

પ્રકરણ ૧.

મનોપલ ૧.

નીચેની સંખ્યાના ગુણોત્તર કાઢો.

૩પીઓ : બે આની	૩પીઓ : ૩ પાઈ	આનો : ૨ ઉપઆના
૩પીઓ : ૧૨ દોકડા	૩પીઓ : ૨૫ બદામ	આનો : ૧૨ બદામ
૩પીઓ : ૧૦ સું પૈસા	૩પીઓ : ૪ ઉપઆના	આનો : ૧૦ બદામ
૩પીઓ : ૧૦ દોકડા	૩પીઓ : ૨ પાઈ	આનો : ૦ સું, પૈસો
૩પીઓ : ૮ સું પૈસા	૩પીઓ : ૧ દોકડા	આનો : ૧ પાઈ
૩પીઓ : ૧૬ પાઈ	૩પીઓ : ૫ દોકડા	આનો : ૧ ઉપઆનો
૩પીઓ : ૧ આનો	૩પીઓ : ૩ સું પૈસા	આનો : ૬ બદામ
૩પીઓ : ૬ દોકડા	૩પીઓ : ૪૫ આના	આનો : ૫ બદામ
૩પીઓ : ૫ સું પૈસા	૩પીઓ : ૪૫ દોકડા	આનો : ૦ સું પૈસો
૩પીઓ : ૫ દોકડા	૩પીઓ : ૩ સું પૈસા	આનો : ૦ પાઈ
૩પીઓ : ૪ સું પૈસા	૩પીઓ : ૪૫ આના	આનો : ૪૫ ઉપઆના
૩પીઓ : ૮ પાઈ	૩પીઓ : ૫ પાઈ	આનો : ૧૦ બદામ
૩પીઓ : ૪૫ આના	૩પીઓ : ૧ ઉપઆનો	આનો : ૦ ઉપઆનો
૩પીઓ : ૩ સું પૈસા	૩પીઓ : ૦ પાઈ	આનો : ૨ બદામ
૩પીઓ : ૧૦ દોકડા	૩પીઓ : ૫ બદામ	આનો : ૦ પાઈ
૩પીઓ : ૬ પાઈ	૩પીઓ : ૦ સું પૈસો	આનો : ૦ ઉપઆનો
૩પીઓ : ૨ દોકડા	૩પીઓ : ૪૫ આના	આનો : ૨૫ વીસવાસી
૩પીઓ : ૨ સું પૈસા	૩પીઓ : ૩ સું પૈસા	આનો : ૨ પાઈ
૩પીઓ : ૪ પાઈ	૩પીઓ : ૪૫ દોકડા	આનો : ૧ બદામ
૩પીઓ : ૧ પૈસો	આનો : ૧ અધેલો	આનો : ૫ બદામ

૯] ત્રીજા ધોરણનો "મુખ્ય" શિક્ષક" જે આના.

આનો : ૬૬ ઉપઆના	પૌંડ : ૦૧૧ પેની	શેર : ૪ ૧૧ બાર
આનો : ૬૬ બદામ	પૌંડ : ૬ કાર્થિંગ	માણ : ૫ શેર
આનો : ૬૬ ઉપઆનો	શિલિંગ : ૧૦ પેન્સ	માણ : ૨૧૧ શેર
આનો : ૧ ૭૦૭૦આ	શિલિંગ : ૬ પેન્સ	માણ : ૧૧ શેર
આનો : ૧ વીસવાસા	શિલિંગ : ૧ પેની	માણ : શેર ૦૧૧
આનો : ૬૬ ઉપઆના	શિલિંગ : ૦૧	માણ : શેર ૦)૧૧
આનો : ૬૬ બદામ	શિલિંગ : ૬ પેની	માણ : ૪ શેર
પૌંડ : ૨૧૧ શિલિંગ	શિલિંગ : ૨ કાર્થિંગ	માણ : નવટાંક
પૌંડ : ૨ શિલિંગ	શિલિંગ : ૬	એકર : ૫ ગુંડા
પૌંડ : ૧ શિ. ૮ પેન્સ	શિલિંગ : ૧૧ કાર્થિંગ	એકર : ૨૧૧ ગુંડા
પૌંડ : ૧૧ શિલિંગ	શિલિંગ : ૬	એકર : ૧૧ ગુંડા
પૌંડ : ૧ શિલિંગ	શિલિંગ : ૧ કાર્થિંગ	એકર : ૧૦ આના
પૌંડ : ૧૦ પેન્સ	શિલિંગ : ૦૧ કાર્થિંગ	એકર : ૨૧૧ આના
પૌંડ : ૮ પેન્સ	શિલિંગ : ૦૧ કાર્થિંગ	એકર : ૪ ગુંડા
પૌંડ : ૭૧૧ પેન્સ	શિલિંગ : ૬ પેની	એકર : ૨ આના
પૌંડ : ૬ પેન્સ	શિલિંગ : ૬ પેની	માણ : ફર્લાંગ
પૌંડ : ૫ પેન્સ	શિલિંગ : ૬ પેની	માણ : ૦૧ ફર્લાંગ
પૌંડ : ૩૧૧ પેન્સ	શિલિંગ : ૬ કાર્થિંગ	માણ : ૫ પોલ
પૌંડ : ૨૧૧ પેન્સ	શિલિંગ : ૬ પેની	માણ : ૧૧ પોલ
પૌંડ : ૬ પેન્સ	શિલિંગ : ૬ પેની	માણ : પોલ
પૌંડ : ૨ પેન્સ	શેર : નવટાંક	ફર્લાંગ : ૫ પોલ
પૌંડ : ૧ પેની	શેર : અથાળ	ફર્લાંગ : ૧૧ પોલ
પૌંડ : ૩૧૧ કાર્થિંગ	શેર : ૧૧ શંભાર	૩૩ : ૫ પોલ

૩૩ : ૨૧૧ પોલ	૫૦૩ : ૨૪ પેનીવેટ	એવોડુ પોમ્મ વજનનું
૩૩ : ૧૧ પોલ	૫૦૩ : ૧ પેનીવેટ	૫૦૩ : ૨ ઓસ
માણી : ૧૧૧ મણુ	૫૦૩ : ૧૮ એન	૫૦૩ : ઓસ
માણી : ૦૧૧૧ મણુ	તોલો : ૦૧૧૧ માસો	૫૦૩ : ૦૧૧ ઓસ
માણી : ૧૫ શેર	તોલો : ૦૧ માસો	૫૦૩ : ૦૧ ઓસ
માણી : ૭૧ શેર	તોલો : વાલ	૫૦૩ : ૧ દ્રામ
માણી : શેર ૧૧૧૧=	તોલો : ૧૧૧ રતી	ફરો : ૨ પાયલી
માણી : ૪ શેર	વર્ષ : ૧૧૧ માસ	ફરો : પાયલી
માણી : ૨ શેર	વર્ષ : ૦૧૧૧ માસ	ફરો : ૦૧૧૧ પાયલી
માણી : ૧૧૧ શેર	વર્ષ : ૩૬ દિવસ	ફરો : ૦૧ પાયલી
ઓસ : ૧૧૧ ડઝન	વર્ષ : ૧૧૧ દિવસ	ફરો : ૦૧ શેર
ઓસ : ૦૧૧૧ ડઝન	કુટ : ૧૧૧ ઇંચ	ખાંડી : ૨૧૧ મણુ
ડઝન : ૧૧૧ નંગ	કુટ : ૦૧૧૧ ઇંચ	ખાંડી : ફરો
ડઝન : ૦૧૧૧ નંગ	કળશી : ૨ મણુ	ખાંડી : ૧૧ મણુ
એથાથીકરી તોલ	કળશી : મણુ	ખાંડી : ૦૧૧ ફરો
૫૦૩ : ૧૧૧ ઓસ	કળશી : ૦૧૧ મણુ	ખાંડી : ૨૫ શેર
૫૦૩ : ૦૧૧૧ ઓસ	કળશી : ૦૧ મણુ	ખાંડી : ૦૧ ફરો
૫૦૩ : ૩ દ્રામ	કળશી : ૨૧૧ શેર	ખાંડી : ૧૨૧૧ શેર
૫૦૩ : ૧૧૧ દ્રામ	કળશી : ૨ શેર	ખાંડી : ૨ પાયલી
ટ્રોય વજનનું તોલ	કળશી : ૨ શેર	ખાંડી : શેર ૩)=
૫૦૩ : ૧૧૧ ઓસ	કળશી : ૧૧૧૧ મણુ ૪ શેર	ખાંડી : ૨ મણુ
૫૦૩ : ૦૧૧૧ ઓસ	મદિઆણો : ૨ વાલ	ખાંડી : ૨૧૧ શેર
૫૦૩ : ૭૧૧ પેનીવેટ	મદિઆણો : વાલ	ભાર : ૨૧૧ ધડી
૫૦૩ : ૩૬૧૧ પેનીવેટ	મદિઆણો : ૦૧૧૧ વાલ	ભાર : ૩ મણુ
૫૦૩ : ૨૨૧૧ એન	મદિઆણો : ૦૧૧૧ રતી	ભાર : ૧૧ ધડી

૧૦૧ પાંચમા ધોરણનો “મુખ્યગણિત શિક્ષક” ત્રણ આના.

ભાર : ૧૧૧ મણુ	રીમ : ૨ ધા	સેંકડો : ૧૨૧ નંગ
ભાર : ૦૧૧ મણુ	રીમ : ૨ તાવ	સેંકડો : ૬૧ નંગ
ભાર : ૧૫ શેર	રીમ : ૧૧૧ તાવ	સેંકડો : ૧૦ નંગ
ભાર : ૩૧૧ શેર	ગજ : ૩ તમુ	હજાર : ૧૨૫ નંગ
ભાર : ૨ ઘડી	ગજ : ૧૧૧ તમુ	હજાર : ૬૨૧ નંગ
ભાર : ૪ શેર	ગજ : ૦૧૧ તમુ	હજાર : ૩૧૧ નંગ
ભાર : ૩ શેર	ગજ : ૦૧૧ આંગળ	હજાર : સેંકડો
ટાંક : ૩ રતી	વીંધુ : ૨૧૧ વસા	ગાંસડી : ૧૧ રીમ
ટાંક : ૧૧૧ રતી	વીંધુ : ૧૧ વસો	ગાંસડી : ૧૨૧ ધા
ટાંક : ૦૧૧ રતી	વીંધુ : ૧૨૧ કાડી	ગાંસડી : ૬૧ ધા
ટાંક : ૬ આના	વીંધુ : ૬૧ કાડી	ગાંસડી : ૧ રીમ
ટાંક : ૧૧૧ આના	વીંધુ : ૨ વસા	ઝેડીઢ : ૪ મણુ
કોડી : ૨૧૧ નંગ	વસા : ૨૧૧ કાડી	ઝેડીઢ : ૨ મણુ
કોડી : ૧૧ નંગ	વસા : ૧૧ કાડી	ઝેડીઢ : મણુ
ધા : ૩ તાવ	ગાંડી : ૩૧૧ મણુ	ઝેડીઢ : ૦૧૧ મણુ
ધા : ૧૧૧ તાવ	ગાંડી : ૭૫ શેર	ઝેડીઢ : ૫ શેર
ધા : ૦૧૧ તાવ	ગાંડી : ૩૭૧ શેર	ઝેડીઢ : ૧૨૮ શેર
રીમ : ૨૧૧ ધા	ગાંડી : ૧૮૧૧ શેર	ઝેડીઢ : ૪ શેર
રીમ : ૧૧ ધા	ગાંડી : ૩ મણુ	તોલો : ૪ વાલ
રીમ : ૧૫ તાવ	ગાંડી : ૫ શેર	તોલો : ૨ વાલ
રીમ : ૭૧ તાવ	મહીનો : ૩૧૧ દિવસ	તોલો : ૧ વાલ
	મહીનો : ૩ દિવસ	તોલો : ૦૧૧ વાલ

ત્રીજી ચોપડીનો “ હક્ટેશન શિક્ષક ” અઢી આના. [૧૧

મનોચત્ન ૨.

- ૧) શેરના શ. ભાર કેટલા ?
- ૨) શેર : શ. ભાર,
- ૩) મણુના શ. ભાર કેટલા ?
- ૪) મણુના નવટાંક કેટલા ?
- ૫) મણુના : શ. ભાર.
- ૬) મણુ : નવટાંક
- ૭) મણુના શેર કેટલા ?
- ૮) ખાંડીના શેર કેટલા ?
- ૯) ભારના શેર કેટલા ?
- ૧૦) કળશીના શેર કેટલા ?
- ૧૧) ગાલ્લીના શેર કેટલા ?
- ૧૨) બેડીઆના શેર કેટલા ?
- ૧૩) ગલ્લિઆણુની રતી કેટલી ?
- ૧૪) માસાની રતી કેટલી ?
- ૧૫) માણી : શેર
- ૧૬) કળશી : શેર
- ૧૭) ખાંડી : શેર
- ૧૮) ભાર : શેર
- ૧૯) ગાલ્લી : શેર
- ૨૦) બેડીઉં : શેર
- ૨૧) વર્ષના દિવસ કેટલા ?
- ૨૨) વર્ષ : દિવસ

- ૨૩) શેર : ખાંડી
- ૨૪) કેટલા શેરની માણી ?
- ૨૫) કેટલી રતીનો તોલો ?
- ૨૬) કેટલી રતીનો માસો ?
- ૨૭) કેટલી રતીનો ગલ્લિઆણુ ?
- ૨૮) શેરના નવટાંક કેટલા ?
- ૨૯) શેરના અધોળ કેટલા ?
- ૩૦) મણુની પાંચશેરી કેટલી ?
- ૩૧) મણુની અઢીશેરી કેટલી ?
- ૩૨) મણુની સવાશેરી કેટલી ?
- ૩૩) મણુના અધોળ કેટલા ?
- ૩૪) ૩૬ દિવસ : ૧ વર્ષ
- ૩૫) ૫ ગુંદા : એકર
- ૩૬) ૫ પોલ : માધલ
- ૩૭) ૦૧૧ મણુ : બેડીઉં
- ૩૮) ૧૧૧ રતી : તોલો
- ૩૯) ૬૪ શેર : કળશી
- ૪૦) કળશીની બશેરી કેટલી ?
- ૪૧) ૭૫ શેર : ગાલ્લી
- ૪૨) ૨ વસા : વીંધુ
- ૪૩) ગાલ્લીમાં ૫ શેર કેટલીવાર ?
- ૪૪) ગાલ્લી : ૫ શેર.

- ૭૨) ૩ નવટાંક ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર $\frac{૩}{૪}$?
 ૭૩) ૧૧ રૂપિયા ને કેટલા આનાનું ગુણોત્તર ૮ ?
 ૭૪) કેટલા આના ને ૩૩૩ રૂપિયાનું ગુણોત્તર ૧૨ ?
 ૭૫) ૩ રૂપિયા ને કેટલી પાઈનું ગુણોત્તર ૪૮ ?
 ૭૬) કેટલા તોલા ને ૮ ગ્રામિયાણાનું ગુણોત્તર ૧૬ ?
 ૭૭) કેટલી કળશી ને ૪ ભારનું ગુણોત્તર ૨ ?
 ૭૮) ૫ રૂપિયા ને કેટલી પાઈનું ગુણોત્તર ૧૯૨ ?
 ૭૯) ૭ શિલિંગ ને કેટલા પેન્સનું ગુણોત્તર ૧૨ ?
 ૮૦) ૭ પેન્સ ને કેટલા શિલિંગનું ગુણોત્તર $\frac{૧}{૨}$?
 ૮૧) ૩૨ મણ ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૪૦ ?
 ૮૨) બેડીઈ ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૪૦ ?
 ૮૩) કેટલા મણ ને ૫ નવમંડુ ગુણોત્તર ૩૨૦ ?
 ૮૪) ૫ શેર ને કેટલી ખાંડી ગુણોત્તર $\frac{૧}{૨}$?
 ૮૫) કેટલા ઓસ ને ૨૪ ડઝનનું ગુણોત્તર ૨ ?

સૂચના—૮૬ થી ૧૦૧ વાલના જવાબ અનેક આવશે ?

- ૮૬) કેટલા રૂપિયા ને કેટલા આનાનું ગુણોત્તર ૪ ?
 ૮૭) કેટલા મણ ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૪૦ ?
 ૮૮) કેટલા બેડીઆં ને કેટલી કળશીનું ગુણોત્તર ૮ ?
 ૮૯) કેટલા આના ને કેટલી પાઈનું ગુણોત્તર ૧૨ ?
 ૯૦) કેટલા મણ ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૧૬ ?
 ૯૧) કેટલા તોલા ને કેટલા વાલનું ગુણોત્તર ૮ ?
 ૯૨) કેટલી ગાલ્લી ને કેટલા મણનું ગુણોત્તર ૩૦ ?
 ૯૩) કેટલી ખાંડી ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૪૦ ?

૧૪] ત્રીજી ચોપડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” અઢી આના.

- ૯૪) કેટલા પાંડ ને કેટલા શિલિંગનું ગુણોત્તર ૨૦ ?
 ૯૫) કેટલા શિલિંગ ને કેટલા પેન્સનું ગુણોત્તર ૧૨ ?
 ૯૬) કેટલી પાઇ ને કેટલા આનાનું ગુણોત્તર $\frac{૧}{૨}$?
 ૯૭) કેટલા આના અને કેટલા રૂપિયાનું ગુણોત્તર $\frac{૧}{૨}$?
 ૯૮) કેટલા શેર ને કેટલા રા. બારનું ગુણોત્તર ૩૨ ?
 ૯૯) કેટલા મણ ને કેટલી ગાંધીનું ગુણોત્તર $\frac{૧}{૨}$?
 ૧૦૦) કેટલા તસુ ને કેટલા ગજનું ગુણોત્તર $\frac{૧}{૨}$?
 ૧૦૧) કેટલી રતી ને કેટલા તોલાનું ગુણોત્તર $\frac{૧}{૨}$?

પ્રકરણ ૨.

કસર.

વ્યવહારમાં પદાર્થોની કિંમતની આપ લે ચલણી નાણાંથી કરવામાં આવે છે. નાણાંમાં હલકામાં હલકું નાણું પાઇ છે. ૦૧૧ પાઇથી ઉપરાંત થાય તો આખી ગણી લેવામાં આવે છે. પણ ૦૧૧ પાઇથી ઓછી થાય તો છાંડી દેવામાં આવે છે,

વિસાળ દોઢડા, બદામ, વીસવાસીથી ગણવામાં આવે છે, તેમાં પણ ઉપર મુજબ કસર મુકવી. જવાબ દોઢડા બદામ અને વીસવાસીમાં ન માંડતાં તેનું નાણું કરી રૂપિયા, આના, પાઇમાં માંડવો.

પ્રકરણ ૩.

તમામ ગુણોત્તરમાં લાગુ પડતી કુચીઓ.

૧) ભારે પરિમાણ ઉપરથી હલકા પરિમાણની કિંમત કાઢવાની રીત:—

થાથી થાપડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ત્રણ આના. [૧૫

ભારે પરિમાણની કિંમતને, ભારે પરિમાણ અને હલકા પરિમાણના ગુણોત્તરે ભાગવા. ભાગાનાર ભારે પરિમાણની કિંમતની જાતનો આવશે. જેમકે ૧) ૩૦ રપા એ તોલો તો ૪ વાલનું શું ?

ભારે પરિમાણની કિંમત ૩૦ રપાને ભારે પરિમાણ તોલો અને હલકા પરિમાણ ૪ વાલના ગુણોત્તર ૮એ ભાગ્યા. $૨૫૦ \div ૮ = ૩૧$ આના = ૩. ૩) \equiv જવાબ આવ્યો. (૨૫૦ રૂપીઆને $\frac{૧}{૮}$ થી ગુણવા અથવા ૨૫૦ને $\frac{૧}{૮}$ રૂપીઆએ ગુણવા એ બંને પર ૮ છે. હવે $\frac{૧}{૮}$ રૂપીઆ એટલે એ આના. માટે ૨૫૦ \times ૨ આના = ૫૦ આના = ૩. ૩) \equiv ૨) ૩. ૬૩) ગાંધી તો ૧૨ શેરનું શું ?

ભારે પરિમાણની કિંમત ૩૦ રૂપીઆને ભારે પરિમાણ ગાંધી અને હલકા પરિમાણ ૧૨ શેરના ગુણોત્તર ૧૦૦ એ ભાગ્યા. $૬૩ \div ૧૦૦ = ૬૩ \times \frac{૧}{૧૦૦} = ૬૩$ દોઢડા = ૩. ૦૦ = ૦૦૦ દોઢડો જવાબ. (૬૩ રૂપીઆ $\times \frac{૧}{૧૦૦} = ૬૩ \times \frac{૧}{૧૦૦}$ ૩. છે. $\frac{૧}{૧૦૦}$ રૂપીઆ = ૧ દોઢડો માટે $૬૩ \times ૧ = ૬૩$ દોઢડા = ૩. ૦૦ = ૦૦૦ દોઢડો.)

૩) જા ખાંડીના પરા ૩૦ રૂપીઆ તો ૩૦ શેરનું શું ?

ભારે પરિમાણની કિંમત ૩૦. પરાને ભારે પરિમાણ જા

* ગુણોત્તર એ સાદી સંખ્યા છે. છતાં આ રીતમાં તેને વિશેષ (પરિમાણવાળી) સંખ્યા ગણી લેવામાં આવે છે માટે પહેલી સંખ્યા જે વિશેષ સંખ્યા છે તેને સાદી સંખ્યા ગણી લેવી જોઈએ. કારણ સ્પષ્ટ છે. જેમકે ૫ રૂપીઆ \times ૨ = ૧૦ રૂપીઆ અથવા ૫ \times ૨ રૂપીઆ = ૧૦ રૂપીઆ છે.

૧૬] પાંચમી ચોપડીનો “રિકટેશન શિક્ષક” ત્રણ આના.

ખાંડી અને હલકા પરિમાણ ૩૦ શેરના ગુણોત્તર ૨૦૦ એ ભાગ્યા.
 $૫૨૧ \div ૨૦૦ = ૨.૬$ દોકડા, કારણ રૂપીઆનો ૨૦૦માં ભાગ ૦.૧ દોકડો છે, માટે $૫૨૧ \times ૦.૧ = ૨૬$ દોકડા = ૨૬. ૦૧ ૧૧ દો. જવાબ.

૨) હલકા પરિમાણ ઉપરથી ભારે પરિમાણની કિંમત કાઢવાની રીત:-

હલકા પરિમાણની કિંમતને, હલકા પરિમાણ અને ભારે પરિમાણના ગુણોત્તરે ભાગવા. ભાગાકાર હલકા પરિમાણની કિંમતની જાતનો આવશે જેમકે, ૧) રૂ. ૦)ના નું શેર તો મળુનું શું ?

હલકા પરિમાણની કિંમત ૨૧ આનાને હલકા પરિમાણ ૧૧ શેર અને ભારે પરિમાણ મળુના ગુણોત્તર $\frac{૧૧}{૨૨}$ ભાગ્યા. $૨૧ \div \frac{૧૧}{૨૨} = ૨૧ \times \frac{૨૨}{૧૧} = ૪૨$ આના = રૂ. ૫) જવાબ. અથવા $૨૧ \times ૨ = ૪૨$ આના = રૂ. $\times ૨$ રૂપીઆ = ૫ રૂપીઆ.

૨) રૂ. ૦)ના નું શેર તો મળુનું શું ?

હલકા પરિમાણની કિંમત ૨૧ આનાને હલકા પરિમાણ શેર અને ભારે પરિમાણ મળુના ગુણોત્તર $\frac{૧૧}{૨૨}$ ભાગ્યા, $૨૧ \div \frac{૧૧}{૨૨} = ૪૨$ આના $\times ૨૦ = ૮૪૦$ આના = રૂ. ૫૦) જવાબ.

૩) ૭૧ શેરના ૬ આના તો ૩ ખાંડીનું શું ?

હલકાના પરિમાણની કિંમત ૬ આનાને હલકા પરિમાણ ૭૧ શેર અને ભારે પરિમાણ ૩ ખાંડીના ગુણોત્તર $\frac{૩}{૭૧}$ ભાગ્યા. તો $૬ \div \frac{૩}{૭૧} = ૬ \times \frac{૭૧}{૩} = ૧૪૨$ આના = રૂ. ૧૨૦ અથવા $૬ \times ૨૨ = ૧૩૨$ રૂપીઆ = ૧૨૦ રૂપીઆ જવાબ.

૩) કિંમત ઉપરથી વજન કાઢવાની રીત:-

જેટલું વજન આપ્યું હોય અને જેટલી કિંમતનું લેવું હોય

ચોથા ધોરણનો “મુખ્યમણિ શિક્ષક” ત્રણ આના. [૧૭]

તે બેનો ગુણાકાર કરવો, પછી તે ગુણાકારને આપેલી કિંમતે ભાગવાથી જવાબ આપેલા વજનની જાતનો આવશે.

૧) રૂ. ૪૫માં ૧૧૧ ગાંધી મક મળે તો રૂ. ૩)માં કેટલા આવશે ? $111 \times 3 = 333$, $333 \div 45 = \frac{1}{15}$ ગાંધી = ૩ મળુ જવાબ.

૨) રૂ. ૭૨)નું ૧૧૧ કળશી તો રૂ. ૬)નું કેટલું ? $111 \times 6 = 666$, $666 \div 72 = \frac{1}{12}$ કળશી = ૨ મળુ જવાબ.

૩) રૂ. ૧૧૧ ના ૨૧ નંગ તો રૂ. ૪)નાં કેટલાં ? $21 \times 111 = 2331$, $2331 \div 111 = 21$ નંગ જવાબ.

૪) રૂ. ૫૨૧માં ૧૧૧ ગાંધી મક મળે તો રૂ. ૧)નાં કેટલા આવશે ? $111 \times 1) = 111$. $521 \div 111 = 4$ ગાંધી = ૩૭૧ શેર.

મનોચિન્ત ૩.

- ૧) એક આનાનું નવટાંક તો મળુનું શું ?
- ૨) રૂ. ૫૫૫માં ૪ શેર તો ભારતનું શું ?
- ૩) વાલના રૂ. ૧૧૧ તો ૨૧૧ તોલાનું શું ?
- ૪) રૂ. ૭૭૭ તો ૧૨૫ નંગનું શું ?
- ૫) રૂ. ૧૧૧ તો ૨૧૧ શેરનું શું ?
- ૬) રૂ. ૧૦૦નું ૧૦ શેર તો ગાંધીનું શું ?
- ૭) મહીનાના રૂ. ૧૧૧ તો ૧૦ દિવસનું શું ?
- ૮) ૭૭૭ વાલના રૂ. ૨૧૧ તો ૭૭૭ તોલાનું શું ?
- ૯) રૂ. ૬૦)નું ૨૧૧ ખાંડી તો રૂ. ૫)નું કેટલું ?
- ૧૦) રૂ. ૦)નું ૧૧૧ મળુ તો રૂ. ૧૫)નું કેટલું ?
- ૧૧) મળુના રૂ. ૨૧૧ તો રૂ. ૧૧૧નું કેટલું ?
- ૧૨) રૂ. ૧૮૧૧નું ૨૦ મળુ તો રૂ. ૩૧૧નું કેટલું ?

૧૩) ૭) વર્ષના ૩. ૧૦૫) તો ૩ મહીનાનું શું ?

૧૪) ૩. ૧૮)નું ૧૫ મણુ તો ૩૩૩ મણુનું શું ?

૧૫) ૩ અધોળના ૩. ૦૩૩ તો ૩ શેરનું શું ?

૧૬) ૭ પેનની ૫ પાઈ તો ૫ આનાની કેટલી ?

૧૭) ૩. ૨૫૦૦૦ તોલો તો ૩૩ વાલનું શું ?

૧૮) ૩. ૧૨૦૦૦ ૫ મણુ તો ૪ શેરનું શું ?

૧૯) ૬૪ કેરોનો ૩. ૧૦૦ તો ૩. ૧)૦૦ની કેટલી ?

પ્રકરણ ૪.

શેરના નવટાંક કેટલા ? અચ્છેરના અધોળ ? મણુની પાંચશેરી કેટલી ? માસાની રતી ? દિવસના પહોર ? પાયલીની ટિપરી ? ખાંડીના ફરા ? ઔસના દ્રામ (એપો) ? માઈલના ફર્લાંગ ? ક્વાર્ટરના મુશલ ? મુશલના ગેલન કેટલા ? જ. ૮. ત્યારે ઉપલાં પરિમાણોનું ગુણોત્તર શું ? જ. ૮.

૮ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો.

શેર ને નવટાંક, અચ્છેર ને અધોળ, મણુ ને પાંચશેરી, માસો ને રતી, દિવસ ને પહોર, પાયલી ને ટિપરી, ખાંડી ને ફરા, ઔસ ને દ્રામ (દવા તોલવાનું), માઈલ ને ફર્લાંગ, ક્વાર્ટર ને મુશલ, મુશલ ને ગેલન.

એ પરિમાણોમાંથી ભારે પરિમાણ કહો. હલકા કહો. હલકા ભારેના કેટલામો ભાગ છે ? જ. ૮મો ભાગ. ભારે હલકાથી કેટલા ગણા છે. જ. ૮ ગણા.

જો ભારે પરિમાણના એકમની કિંમત ૩. ૧ પડે તો હલકા એકમની કિંમત ભારેના કેટલામા ભાગની પડે ? જ. ૮મા ભાગની.

થોથા ધોરણનો “મુખગણિત શિક્ષક” ત્રણ આના. [૧૯

૩પીઆનો ૮મો ભાગ શું ? જ. ૨ આના. ૩પીઆથી કેટલા ગણા આના આવ્યા ? જ. બમણા. પણ જો ભારે એકમની કિંમત ૩. ૨ પડે તો હલકા એકમની કિંમત કેટલી પડે ? જ. ૪ આના ૩પીઆથી કેટલા ગણા આના આવ્યા ? જ. બમણા. માટે.

૧) ભારે એકમના ૩પીઆથી બમણા આના હલકા એકમની કિંમત પડે.

ભારે પરિમાણના એકમની કિંમત ૧ આનો પડે તો હલકા એકમની કિંમત કેટલી પડે ? જ. દોઢ પાછ. આનાથી કેટલી ગણી પાછ પડે ? જ. દોઢ ગણી. જે ભારે એકમની કિંમત ૨ આના પડે તો હલકા એકમની કિંમત કેટલી પડે ? જ. ૩ પાછ=૧ પૈસા. આનાથી કેટલા ગણી પાછ આવી ? જ. દોઢ ગણી. પૈસા કેટલા ગણા આવ્યા ? જ. અડધા. ભારે એકમના આનાથી કેટલા ગણી પાછ આપવી પડે ? જ. દોઢ ગણી પૈસા કેટલા ગણા આપવા પડે ? જ. અડધા. માટે.

૨) ભારે એકમના આનાથી દોઢ ગણી પાછ અથવા અડધા પૈસા હલકા એકમની કિંમત પડે.

ભારે પરિમાણના એકમની કિંમત ૧ પૌંડ પડે તો હલકા એકમની કિંમત કેટલી ? જ. પૌંડના આઠમા ભાગ જેટલી. પૌંડનો આઠમા ભાગ શું ? જ. ૨૦ શિલિંગ. પૌંડથી કેટલા ગણા શિલિંગ આવ્યા ? જ. અઢીગણા. ભારે એકમના પૌંડથી કેટલા ગણી શિલિંગ આપવી પડે ? જ. અઢીગણી. માટે.

૩) ભારે એકમના પૌંડથી અઢીગણા શિલિંગ હલકા એકમની કિંમત પડે.

ભારે પરિમાણના એકમની કિંમત ૧ શિલિંગ પડે તો હલકા એકમની કિંમત કેટલી પડે ? જ. દોઢ પેન્સ. શિલિંગથી કેટલા ગણા

૨૦] ત્રીજા ધોરણનો “મુખગણિત શિક્ષક” બે આના.

પેન્સ પડે ? જ. દોઢ ગણા. ભારે એકમના શિલિંગથી કેટલા ગણા પેન્સ આપવા પડે ? જ. દોઢ ગણા. માટે.

૪) ભારે એકમના શિલિંગથી દોઢ ગણા પેન્સ હલકા એકમની કિંમત પડે.

ભારે પરમાણના એકમની કિંમત ૧ પેન્સ પડે તો હલકા એકમની કિંમત કેટલી પડે ? જ. ૦૧ દ્રાધિંગ. પેન્સથી કેટલા ગણા દ્રાધિંગ પડે ? જ. અડધા. ભારે એકમના પેન્સથી કેટલા ગણા દ્રાધિંગ આપવા પડે ? જ. અડધા. માટે.

૫) ભારે એકમના પેન્સથી અડધા દ્રાધિંગ હલકા એકમની કિંમત પડે.

આગળ કુંચીઓ કઢાવી છે માટે નીચેના હિસાબ પૂછો.

૩. ૧)નું ૧ મણ તો ૫ શેરનું શું ? જ. ૨ આના.

૩. ૨)નું ૩ મણ તો ૧૫ શેરનું શું ? જ. ૪ આના.

૩. ૫)નું ૧૬ તો મણ તો બે મણનું શું જ. ૧૦ આના.

૩. ૦)નું શેર તો નવટાંકનું શું જ. ૧૧ પાઈ.

૩. ૦)નું ૧૧ શેર તો ૧૧ નવટાંકનું શું ? જ. ૧૧ પાઈ.

૧ પૈસાનું એક શેર તો ૧ નવટાંકનું શું ? જ. ૦૧ ઉપઆનો.

૭ પૈસાનું ૪ શેર તો ૪ નવટાંકનું શું ? જ. ૩૧ ઉપઆના.

હવે રૂપીઆના ભાવ પરથી ભારે પરથી હલકાની કુંચી કઢાવો.

* રૂપીઆના ભાવ પરથી ભારેપરથી હલકાની કિંમત—

૧) જેટલા રૂપીઆનું જેટલું ભારે પરમાણ તેથી બમણા આનાનું તેટલું જ હલકું પરમાણ.

હિંદુસ્તાનની સામાન્ય ભૂગોળની

પ્રશ્નોત્તરમાળા ચાર આના.

પહેલા ધોરણનો “મુખગણિત શિક્ષક” દોઢ આનો [૨૧

૨) જેટલા આનાનું જેટલું ભારે પરિમાણ તેથી દોઢ ગણી પાઇનું જેટલુંજ હલકું પરિમાણ.

૩) જેટલા પૈસાનું જેટલું ભારે પરિમાણ તેથી બા ઉપઆનાનું તેટલુંજ હલકું પરિમાણ

હલકાથી ભારે કેટલા ગણા છે ? જ. ૮ ગણા.

હવે જો હલકા એકમની કિંમત ૧ રૂ., ૧ આનો,

૧ પૈસો, ૧ પાઇ, ૧ પૌંડ, ૧ શિલિંગ, ૧ પેન્સ, ૧ ફાર્થિંગ
પડે તો ભારે એકમની કિંમત કેટલા ગણી પડે ? જ. ૮ ગણી. ૮ ગણી એટલે ? ૮ રૂ., ૮ આના=૦૮ રૂ., ૮ પૈસા=૮ આના, ૮ પાઇ, ૮ પૌંડ, ૮ શિલિંગ, ૮ ફાર્થિંગ=૨ પેન્સ પડે. માટે.

૧) હલકા એકમની કિંમત ૧ રૂ. પડે તો ભારે એકમની શી ? રૂ. ૮)

૨) “ “ “ ૧ આનો “ “ “ “ ? રૂ. ૦૮

૩) “ “ “ ૧ પૈસો “ “ “ “ ? ૨ આના

૪) “ “ “ ૧ પાઇ “ “ “ “ ? ૮ પાઇ

૫) “ “ “ ૧ પૌંડ “ “ “ “ ? ૮ પૌંડ

૬) “ “ “ ૧ શિલિંગ “ “ “ “ ? ૮ શિ.

૭) હલકા એકમની કિંમત ૧ પેન્સ પડે તો ભારે એકમની શી ? ૮ પેન્સ

૮) “ “ “ ૧ ફાર્થિંગ “ “ “ “ ? ૨ પેન્સ

હલકા એકમપરથી ભારે એકમની કિંમત—

૧) આનાથી ૦૮ રૂપિયા. ૨) પૈસાથી બમણા અડધા. ૩) પાઇથી ૦૮ આના અને બમણી પાઇ. ૪) ફાર્થિંગથી બમણા પેન્સ.

આગળ કુચ્ચીઓ કાઢવી છે માટે નીચેના હિસાબ પૂછો.

૧) ૧ નવટાંક તો ૧ શેરનું થું ? જ. ૮ રૂ.

૨) ૩ નવટાંક તો ૩ શેરનું થું ? જ. ૧૬ રૂ.

૩. ૦)-નું ૧ નવટાંક તો ૧ શેરનું શું ? જ. ૦|| ૩.

૩. ૦)-નું ૩ નવટાંક તો ૩ શેરનું શું ? જ. ૧|| ૩.

૧ પૈસાનું ૧ નવટાંક તો ૧ શેરનું શું ? જ. ૨ આના

૪ પૈસાનું ૫ નવટાંક તો ૫ શેરનું શું ? જ. ૮ આના

૧ પાઈનું ૧ નવટાંક તો ૧ શેરનું શું ? જ. ૮ પાઈ

હવે રૂપિયાના ભાવપરથી હલકાપરથી ભારેની કુચીઓ કઢાવો.

* રૂપિયાના ભાવપરથી હલકાપરથી ભારેની કિંમત—

૧) જેટલા રૂપિયાનું જેટલું હલકું પરિમાણ તેથી ૮ ગણી રૂપિયાનું તેટલુંજ ભારે પરિમાણ.

૨) જેટલા આનાનું જેટલું હલકું પરિમાણ તેથી ૦|| રૂપિયાનું તેટલુંજ ભારે પરિમાણ.

૩) જેટલા પૈસાનું જેટલું હલકું પરિમાણ તેથી બમણા આનાનું તેટલુંજ ભારે પરિમાણ.

૪) જેટલી પાઈનું જેટલું હલકું પરિમાણ તેથી ૮ ગણી પાઈનું તેટલુંજ ભારે પરિમાણ.

ઉદાહરણ—

૧) રૂ. ૩. ૩)નું શેર તો નવટાંકનું શું ? જ. રૂપિયાથી બમણા આના. માટે $૩ \times ૨ = ૬$ આના = ૩. ૦||

૨) ૫ આનાનું મણુ તો શેરનું શું ? જ. આનાથી દોઢ ગણી પાઈ. માટે $૫ \times ૧|| = ૫||$ પાઈ = ૩. ૦|| ૦|| ૧|| પાઈ.

મુખ્યધની ધલાકાની ભૂગોળની:-

—; પ્રશ્નોત્તરમાળા ચાર આના.

બીજી ચોપડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” નો આના. [૨૩

- ૩) ૨૧૧ પૌંડમાં ૧ માઈલ રેલવે દુરસ્ત થાય તો ૧ ફ્લૉંગ રેલવે દુરસ્ત કરામણી શું ખચ થજે ? જ. પૌંડથી ૨૧૧ ગણી શિલિંગ, માટે $211 \times 211 = 44621$ શિલિંગ.
- ૪) ૩ શિલિંગમાં ૧ ઔસ દવા મળે તો ડ્રામનું શું ? જ. શિલિંગથી દોઢા પેન્સ, માટે $3 \times 111 = 333$ પેન્સ.
- ૫) ૪ પેન્સમાં ૧ માઈલની મુસાફરી થાય તો ૧ ફ્લૉંગ મુસાફરીનું શું આપવું પડશે ? જ. પેન્સથી ૧૧૧ ફ્લૉંગ, માટે $4 \times 111 = 444$ ફ્લૉંગ=૧૧૧ પેન્સ.
- ૬) ૩. ૫)નું ૩ માસા તો દસ આનાનું કેટલું ? જ. ૩પીઆથી બમણા આના છે. માટે માસા જેટલીજ રતી એટલે ૩ રતી=૧ વાલ
- ૭) ૪ આનાનું ૨ પાયલી તો ૬ પાઈનું કેટલું ? જ. આનાથી દોઢ ગણી પાઈ છે, માટે પાયલી જેટલીજ ટીપરી એટલે ૨ ટીપરી.
- ૮) ૨ પૈસાનું ૩ શેર તો ૧ ઉપઆનાનું (૧૧૧ પાઈનું) કેટલું ? જ. પૈસાથી અડધા ઉપઆના છે, માટે શેર જેટલાજ નવટાંક એટલે ૩ નવટાંક=શેર ૦=
- ૯) ૩. ૨૫)નું ૨ ખાંડી તો ૩. ૧૧૧-માં કેટલું આવે ? જ. ૩પીઆ જેટલાજ આના છે, માટે ખાંડીથી અડધા ફરા એટલે ૧ ફરા.
- ૧૦) ૬ આનાનું ૪ શેર તો ૪૧૧ પાઈ (૬ ઉપઆના) નું કેટલું ? જ. આના જેટલા ઉપઆના છે માટે શેરથી અડધા નવટાંક એટલે ૨ નવટાંક=૦૧ શેર.
- ૧૧) ૩. ૧)નું ૫ શેર તો મણનું શું ? જ. ૩પીઆથી ૮ ગણા ૩પીઆ, માટે ૮ ૩.
- ૧૨) ૩. ૦)નું નવટાંક તો શેરનું શું ? જ. આનાથી ૧૧૧ ૩પીઆ માટે $2 \times 111 = 222$ ૩.

૨૪] ત્રીજી ચોપડીનો “ડિક્શન શિક્ષક” અઢી આના

- ૧૩) ૩ પૈસાની ટીપરી તો પાચલીનું શું ? જ. પૈસાથી બમણા આના, માટે $૩ \times ૨ = ૬$ આના = ૩. ૦૮
- ૧૪) ૨ પાછનું નવટાંક તો શેરનું શું ? જ. પાછથી ૮ ગણી પાછ, માટે $૨ \times ૮ = ૧૬$ પાછ = ૩. ૦) ના ૧ પાછ.
- ૧૫) ૦૧ પૌંડના ખુશલ ઘઉં મળે તો કવાઈરનું શું ? જ. પૌંડથી ૮ ગણા પૌંડ માટે $૦૧ \times ૮ = ૪$ પૌંડ
- ૧૬) ૨૧ શિલિંગમાં ગૅલન કેરોસીન મળે તો ખુશલ કેરોસીનનું શું ? જ. શિલિંગથી ૮ શિલિંગ માટે, $૨૧ \times ૮ = ૨૦$ શિલિંગ = ૧ પૌંડ.
- ૧૭) ૩૧૧ પેન્સમાં ૧ ગ્રામ દવા મળે તો ૧ ઔસનું શું ? જ. પેન્સથી ૮ ગણા પેન્સ, માટે $૩૧૧ \times ૮ = ૩૦$ પેન્સ = ૨૧ શિલિંગ.
- ૧૮) ૧૧ ફાર્થિંગમાં ૧ ગ્રામ દવા મળે તો ૧ ઔસનું શું ? જ. ફાર્થિંગથી ૮ ગણા ફાર્થિંગ માટે $૧૧ \times ૮ = ૧૦$ ફાર્થિંગ = ૨૧ પેન્સ.
- ૧૯) ૩ આનાનું નવટાંક તો ૩ રૂપીઆનું કેટલું ? જ. આના જેટલાજ રૂપીઆ છે, માટે નવટાંકથી બમણા શેર એટલે ૨ શેર.
- ૨૦) ૨ ઉપઆના (૧૧ પાછનું) નવટાંક તો ૨ આનાનું કેટલું ? જ. ઉપઆના જેટલાજ આના છે, માટે નવટાંકથી બમણા શેર એટલે ૨ શેર.
- ૨૧) ૩. ૫)નું ૩ નવટાંક તો ૪૦ રૂપીઆનું કેટલું ? જ. રૂપીઆથી ૮ ગણા રૂપીઆ છે, માટે નવટાંક જેટલાજ શેર એટલે ૩ શેર.
- ૨૨) ૩. ૦)નું ૨ નવટાંક ૩. ૧૧નું કેટલું ? જ. આનાથી ૦૧ રૂપીઆ છે, માટે નવટાંક જેટલાજ શેર એટલે ૨ શેર.
- ૨૩) ૩ પૈસાનું ૫ નવટાંક તો ૬ આનાનું કેટલું ? જ. પૈસાથી બમણા આના છે, માટે નવટાંક જેટલાજ શેર એટલે ૫ શેર.
- ૨૪) ૨ પાછનું ૩ નવટાંક તો ૧૬ પાછનું કેટલું ? જ. પાછથી ૮ ગણી પાછ છે, માટે નવટાંક જેટલાજ શેર એટલે ૩ શેર.

મનોયત્ન ૪.

- ૧) ૩. ૦ાન્ શેર તો નવગાંકનું શું ?
- ૨) ૫ શેર બેરના ૩ આના તો મળુનું શું ?
- ૩) નવગાંક હીંગના ૩. ૦)ન્ના તો શેરનું શું ?
- ૪) ૩. ૨ા એ શેર હીંગ મળે તો ૩. ૧ાન્નાની કેટલી ?
- ૫) મળુના ૩. ૧ાા તો ૫ શેરનું શું ?
- ૬) ૩. ૨ાએ શેર તો ૫ રૂપીઆમારનું શું ?
- ૭) ૨ા પૈસાનું ૫ શેર તો મળુનું શું ?
- ૮) ૩. ૦)ન્નાનું શેર તો ૩. ૧ાા કેટલું ?
- ૯) ૫ શેરના ૩. ૦ન્ તો મળુનું શું ?
- ૧૦) ૩. ૩ાા એ મળુ તો ૧ાા મળુ ૫ શેરનું શું ?
- ૧૧) મળુ મગના ૩. ૨ાન્ના તો મળુ ૩) ૫ શેરનું શું ?
- ૧૨) ૩. ૧ાાન્નાનું મળુ તો ૨ા મળુ ૫ શેરનું શું ?
- ૧૩) રીપરીની ૫ પાછ તો પાયલીનું શું ?
- ૧૪) ૧ આનાની ૧ા પાયલી તો ૩ાા રીપરીનું શું ?
- ૧૫) મળુ મગના ૩. ૨)ન્ તો ૧૫ શેરનું શું ?
- ૧૬) ૩. ૬ાન્ની મળુ ખાંડ તો ૦ા મળુ ૫ શેરનું શું ?
- ૧૭) ૩. ૦ાાનો માસો તો ૩. ૦ાાન્નાનું કેટલું ?
- ૧૮) ૫ શેર હીંગના ૩. ૦)ન્ના તો ૪ાા મળુનું શું ?
- ૧૯) ૧ા માસાંના ૩. ૦)ન્ તો દોઢ પાછનું કેટલું ?
- ૨૦) રૂપીઆની ૨ાા શેર ખાંડ તો શેર ૦ાાનું શું ?
- ૨૧) શેર ૦)ાાનો એક આનો તો ૨ા શેરનું શું ?
- ૨૨) ૩. ૨૧ાન્ મળુ તો ૨ા મળુ ૫ શેરનું શું ?

૨૬) પાંચમા ધોરણનો “મુખગણિત શિક્ષક” ત્રણ આતા.

૨૩) ૩. ૦૦૦માં એક માઇલની મુસાફરી થાય તો ફ્લોગ મુસાફરી-
નું શું ખર્ચે ?

૨૪) ૩૦ શિલિંગમાં ૧ માઇલની મુસાફરી થાય તો ૫ માઇલ ૨
ફ્લોગ મુસાફરીનું શું ખર્ચ થાય ?

૨૫) ૩. ૦)૦૦૦ નું ૫ રૂપિયાભાર તો શેરનું શું ?

૨૬) ૩૦ પૈસાનું ૫ શેર ના મળુનું શું ?

૨૭) ૨૦ પૈડમાં માઇલની મુસાફરી થાય તો ૨૦ શિલિંગમાં કેટલી
મુસાફરી થશે ?

૨૮) ૨૦૦૦ ૩. ૦૦૦ તો ૨૦ માસાનું શું ?

૨૯) ૫ શેર વેગણના ૩. ૦)૦૦૦ તો ૩. ૧૦૦૦માં કેટલા આવે ?

૩૦) ૩૩ જમીનના ૩૦૦ પૈડ પટે તો ૫ પોલનું શું ?

૩૧) વર્ષનો પગાર ૨૦૦ શિલિંગ તો ૧૦૦ મહીનાનો કેટલો ?

૩૨) ૨૦ પૈડમાં ૧૦૦ ઔસ દવા મળે તો પૈડ દવાનું શું ખર્ચે ?

૩૩) ૨૦૦ પૈડમાં ઔસ લેંપ આવે તો ૧૦૦ ડઝનનું શું ?

૩૪) કોથળા ઘઉંના ૩. ૨૦૦૦ ખર્ચે તો ૦૦૦ મળુ ૫ શેરનું શું ?

૩૫) મોટા દારાના ૩. ૨૦૦૦ તો ૨૦૦ મળુ ૫ શેરનું શું ?

૩૬) ગજ ખનાતના ૩. ૩૦૦ તો ૩૦૦૦ તમનું શું ?

૩૭) ૩. ૪૫૦૦ એ ગાલ્લી તો ૩૦૦૦ મળુનું શું ?

૩૮) ગદિઆણાના ૩. ૧૪૦૦૦ તો ૩૦૦૦ વાલનું શું ?

૩૯) ૩. ૧૮૦૦૦ એ સેંટો તો ૩. ૨૦૦૦૦ કેટલા નંગ ?

૧૬ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો.

શેર ને અધોળ; મળુ ને અઢીશેરી; કળશી ને મળુ; ગદિઆણો
ને વાલ; ફરો ને પાયલી; ઔસ ને દ્રામ. (એવ); પૈડ ને ઔસ

(એવ); ગુરૂ ને ચોરસ આના; પૌંડ ને ગાા ઔસ (દવાનું); માતલ ને ગા ફલાંગ.

ભારે એકમ ઉપરથી હલકા એકમની કિંમત:-

- ૧) રૂપીઆ જેટલા આના. ૨) આના જેટલાજ ઉપઆના.
- ૩) પૌંડથી ૧૧ ગણા શિલિંગ. ૪) શિલિંગથી પોણા પેન્સ.

હલકા એકમ ઉપરથી ભારે એકમની કિંમત:-

- ૧) આના જેટલાજ રૂપીઆ.
- ૨) પૈસાથી ૪ ગણા આના અથવા પૈસાથી ૧૧ ગણા રૂપીઆ.
- ૩) ફાર્થિંગથી ૪ ગણા પેન્સ.

મનોયત્ન ૫.

- ૧) શેરના રૂ. ૪૧૧ તો અધોળનું શું ?
- ૨) મણુના રૂ. ૪૧૧૧ તો ૨૧૧ શેરનું શું ?
- ૩) મણુના રૂ. ૫૧ તો ૨૧૧ શેરનું શું ?
- ૪) મણુના ૧૫ આના તો કળશીનું શું ?
- ૫) રૂ. ૧૨૧૧૧ કળશી તો ૨૧ મણુનું શું ?
- ૬) રૂ. ૧૫૧૧૧ ગા તોલો તો ૪૧૧ વાલનું શું ?
- ૭) રૂ. ૧)આનું વાલ તો ગદિઆણુનું શું ?
- ૮) ગા તોલાના રૂ. ૧૬૧ તો ૨ વાલનું શું ?
- ૯) ગા પૈસાની પાયલી તો ફરાનું શું ?
- ૧૦) રૂ. ૧૭૧૧ ફરો તો ૩ ફરાનું શું ?
- ૧૧) એક એકર જમીનનું ગણોત રૂ. ૨૧૧ તો રૂ. ગા઼ા ફેટલી જમીનનું ગણોત આવે ?
- ૧૨) ૧૧૧ કળશીના રૂ. ૪૨૧૧ તો ૧૧૧ મણુનું શું ?
- ૧૩) રૂ. ૧૧૧૧ ફરો તો ૯ પાયલીનું શું ?

૨૮] બાળપોથીને “ ડિક્ટેશન શિક્ષક ” હોઠ આનો.

- ૧૪) ૩. ૧૩૧૧નું મળુ તો ૩ અક્ષરોનીનું શું ?
- ૧૫) ૩. ૫૧૧નું મળુ તો ૧૧૧ મળુ ૨૧૧ શેરનું શું ?
- ૧૬) ૨૧૧ શેરના ૩ પૈસા તો મળુનું શું ?
- ૧૭) ૩. ૧૫૧૧૧ ગઢિઆણો તો ૨૧૧ વાલનું શું ?
- ૧૮) ૩. ૫૬૧૧૧ કળશી તો મળુનું શું ?
- ૧૯) ૨૧૧ શેરના ૩. ૦)૧૧ તો ૨૧૧ મળુનું શું ?
- ૨૦) ૩. ૧૧૧૧૧ ગઢિઆણો તો ૭૧૧ વાલ ૦૧૧ રતીનું શું ?
- ૨૧) ૩. ૦)૧૧૧ નું અધાળા તો ૩. ૦૧૧૧નું કેટલું ?
- ૨૨) ૩. ૧)નું ૧૧ શેર તો ૩. ૦૧૧નું કેટલું ?
- ૨૩) ૨૧૧ શેરનો ૩. ૦)૧૧ તો શેર ૦૧૧નું શું ?
- ૨૪) ૩૧૧ અધાળાનો ૩. ૦)૧૧ તો શેર ૭)નું શું ?
- ૨૫) પૈસાનું ૧૧૧૧ શેર તો ૦૧૧ મળુ ૧ શેરનું શું ?
- ૨૬) ૩. ૧)નું ૦૧૧ મળુ તો ૨૧૧ શેરનું શું ?
- ૨૭) ૩. ૩)નું ૨૧૧ મળુ તો ૬૧ શેરનું શું ?
- ૨૮) ૨૧૧ શેરનો એક પૈસો તો ૭૧૧ મળુનું શું ?
- ૨૯) ૩. ૦)૧૧૧નું ૨૧૧ શેર તો ૩. ૨૧૧નું કેટલું ?
- ૩૦) ૩. ૨૧૧૧ ગઢિઆણો તો ૪૧૧ વાલનું શું ?
- ૩૧) ૩. ૦)૧૧૧૧૧નું ૩૧૧ શેર તો ૧૧૧ મળુ ૬ શેરનું શું ?
- ૩૨) પાચલીના ૩. ૦)૧૧૧ તો ફરાનું શું ?
- ૩૩) ૩. ૨૭૧૧૧ ચુદો જમીન તો ૩ આના જમીનનું શું ?
- ૩૪) ૩. ૧૧૧૧નું ૧૧૧ શેર તો અધાળાનું શું ?
- ૩૫) ૩. ૧૫૧૧૧નું ૧૧૧ મળુ તો ૩. ૩૧૧૧૧માં કેટલું આવે ?
- ૩૬) ૨ પૈસાનું ૨૧૧ શેર તો ૩. ૧૧૧૧નું કેટલું ?
- ૩૭) ૨૧૧ પૈસાનું શેર તો ૩. ૫૧૧૧નું કેટલું ?

- ૩૮) ફરાના રા. ડાઝા તો ડા પાયલીનું શું ?
 ૩૯) ર. ૯૩૩૩ ખાંડી તો ૧૧ મણનું શું ?
 ૪૦) ર. ૬૩૩૩ બેડીઈ તો ૨ મણનું શું ?
 ૪૧) ર. ૧૦૫ ગાંધી તો ૧૩૩ મણ ૫ શેરનું શું ?
 ૪૨) ર. ૨૩૩૩ ભાર તો ૧૩૩ મણનું શું ?
 ૪૩) ર. ૨૧૩ ગજ તો ૧૩૩ તમનું શું ?
 ૪૪) ૪૩૩ તમના ર. ૦૩૩૩૩ તો ૩ ગજનું શું ?
 ૪૫) ૨ વાલના ર. ૦૩૩૩૩ તો તોલ્લાનું શું ?
 ૪૬) ર. ૦૩૩૩૩ ૫ નંગ તો ૮૦ નંગનું શું ?
 ૪૭) ૧૨૫ નળીઆનાં ર. ૨૩૩૩ તો બે હજારનું શું ?
 ૪૮) ર. ૧૨૩૩ ઓસ તો ૯ નંગનું શું ?
 ૪૯) ર. ૪૩) ગાંધી તો ર. ૨૩૩૩નું કેટલું ?
 ૫૦) ર. ૨૩૩૩ હજાર તો ર. ૧૩૩૩૩૩ કેટલા નંગ ?
 ૫૧) ર. ૨૩૩૩૩ ૧૧ ખાંડી તો ૧૩૩ મણ ૨૩૩ શેરનું શું ?
 ૫૨) ડઝનનો ર. ૦૩૩૩ તો ર. ૦૩૩૩૩૩ કેટલા નંગ ?
 ૫૩) ર. ૧૦૦નું વ્યાજ ર. ૫ મળે તો ર. ૬૩નું કેટલું મળશે ?
 ૫૪) ૨૩૩ મણના ર. ૬૩૩૩૩ તો ૨ ખાંડીનું શું ?
 ૫૫) ર. ૩૫)નું વ્યાજ ર. ૦૩૩૩૩૩ તો ર. ૫૬૦નું કેટલું ?

૩૨ ગુણાત્તર આવે ઝવંડાં કોઈકો.

તોલો ને વાલ. બેડીઈ ને મણ; દ્રાપ પૌંડ ને રૂપીઆભાર;
 ખુશલ ને ક્વાર્ટર; ક્વાર્ટર ને પેક; મણ ને સવાશેરી; રૂ.શી ને
 અધમણીઓ; શેર ને ૧૧ રૂપીઆભાર.

૩૦] પાંચમી ચોપડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” વ્રણ આના.

ભારે એકમપરથી હલકા એકમની કિંમત.

- ૧) રૂપીઆથી અડધા આના. ૨) આનાથી અડધા ઉપઆના.
૩) પૌંડથી ૭ા ગણા પેન્સ. ૪) શિલિંગથી દોઢ ગણા દ્રાધિંગ

હલકા એકમ ઉપરથી ભારે એકમની કિંમત—

- ૧) આનાથી બમણા રૂપીઆ. ૨) પૈસાથી અડધા રૂપીઆ.
૩) દ્રાધિંગથી ૮ ગણા પેન્સ.

મનોયત્ન ૬.

- ૧) ર. ૩ા મણુ તો ૧ા શેરનું શું આપવું ?
૨) ર. ૨૫) મણુ તો ૧ા શેરનું શું ?
૩) ર. ૧૬ાાા એડીકિં તો મણુનું શું ?
૪) ર. ૩૬ તોલો તો ૧ વાલનું શું ?
૫) ર. ૨૫ાાા તોલો તો ૩ વાલનું શું ?
૬) ર. ૨૪ાા કળશી તો ૦ા મણુનું શું ?
૭) ૦ા મણુના ર. ૨ાાાાા તો કળશીનું શું ?
૮) ર. ૫૫ાા એડીકિં તો ર. ૧૦ાાાનું કેટલું ?
૯) ર. ૦ાાનું વાલ તો ર. ૯ાા કેટલું ?
૧૦) ૩ પૈસાનું ૧ા શેર તો મણુનું શું ?
૧૧) ર. ૨૭ા તોલો તો ૭ા વાલ રા રતીનું શું ?
૧૨) ર. ૧ાાનું ૨ વાલ તો તોલાનું શું ?
૧૩) ર. ૨૧ાનું મણુ તો ૩૮ાા શેરનું શું ?
૧૪) ૧ા શેરના ર. ૦)ાા તો મણુનું શું ?
૧૫) ર. ૩૨ાા તોલો તો ર. ૮)ાાનું કેટલું ?
૧૬) ર. ૦ાાનું ૨ વાલ તો ૪ ગલ્લિઆણુનું શું ?
૧૭) વાલનો ર. ૦ાા તો ર. ૨ા માં કેટલું આવશે ?

- ૧૮) ૩ પૈસાનું ૧૧ શેર તો ૩. ૩૩૩ નું કેટલું ?
 ૧૯) વાલના ૩. ૦)ના તો ૧૧૧ ગ. ૭૧ વાલ ૧૧૧ રતીનું શું ?
 ૨૦) ૩. ૨૩૩૩ મણુ તો ૭૧ શેરનું શું આપનું ?
 ૨૧) ૦૧ મણુના ૩. ૦)ના તો ૦૧ કળશીનું શું ?
 ૨૨) ૩. ૧૮૩૩ મણુ તો ૩. ૦૩૩૩નું કેટલું ?
 ૨૩) ૨૧ શેરનો ૩. ૦)ના તો ૪૧ મણુનું શું ?
 ૨૪) ૩. ૦)નાનું ૧૧ મણુ તો ૧૧ બેડાઆનું શું ?
 ૨૫) ૩. ૩૨૩૩ ફરો તો ૩. ૧૨૦૦૧નું કેટલું ?
 ૨૬) ૩. ૦૩૩નું ૨૦ શેર તો ૧ ગાલ્લી ૨ મણુનું શું ?
 ૨૭) ઘડીના ૩. ૨૧૧ તો ૧૧૧ શેરનું શું ?
 ૨૮) ૩. ૨૬૨૧ વીધુ તો ૧૨૧ કાઠીનું શું ?
 ૨૯) હમરના ૩. ૧૫) તો ૩. ૦૩૩૩ના કેટલા નંગ ?
 ૩૦) ગાલ્લીના ૩. ૫૪૧ તો ૦૧૧ મણુ ૭૧ શેરનું શું ?
 ૩૧) ૩. ૨૬૧૧ માણી તો ૧૫ શેરનું શું ?
 ૩૨) ૩. ૨૧૧ ગજ તો ૦૧૧ તસુનું શું ?
 ૩૩) ૨૫ શેરના ૩. ૧)ના તો ખાંડીની બાવ શો ?
 ૩૪) ૩. ૦૧નું ૩૧૧ નંગ તો હમરનું શું ?
 ૩૫) ૩. ૦૧૧નું ૩૭૧ શેર તો ૩. ૨૪)નું કેટલું ?
 ૩૬) ૭૧ શેરના ૩. ૦૧૧ તો ૬ મણુનું શું ?
 ૩૭) ૩. ૨૧નું શેર તો ઘડીનું શું ?
 ૩૮) ૩. ૩)નું વ્યાજ ૩. ૦)ના થયું તો ૩. ૧૦૦)નું કેટલું ?

૬૪ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો.

ફરો ને શેર; કળશી ને દસશેર; બેડાડે ને અષ્ટમાણીઆ; તોલો
 ને ૦૧ વાલ, મણુ ને શેર ૦૩૩; માઈલ ને ૫ પોલ.

૩૨] ત્રીજા ધોરણનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” અઢી આના.

ભારે એકમ ઉપરથી હલકા એકમની કિંમત:—

- ૧) રૂપીઆ નેટલાજ પૈસા અથવા રૂ.થી ૦ ગણા આના.
- ૨) આનાથી ૦ ગણા ઉપઆના. ૨) પૈાડથી ૩૦૦ ગણા પેન્સ.
- ૪) શિલિંગથી ૦૦૦ ગણા ફાર્થિંગ.

હલકા એકમ ઉપરથી ભારે એકમની કિંમત:—

- ૧) આનાથી યોગણ રૂપીઆ. ૨) પૈસા નેટલાજ રૂપીઆ.
- ૩) ફાર્થિંગથી ૧૬ ગણા પેન્સ.

મનોમન ૭.

- ૧) રૂ. ૧૯૨) એડીઉં તો ૦૦ મણુનું શું ?
- ૨) ૦૦ મણુના રૂ. ૨૦૦ તો એડીઆનું શું ?
- ૩) રૂ. ૭૦૦ ફરો તો ૧ શેરનું શું ?
- ૪) રૂ. ૨૫૦૦ કળશી તો ૧૦૦ મણુનું શું ?
- ૫) રૂ. ૦૦૦૦નું ૦૦ મણુ તો એડીઆનું શું ?
- ૬) રૂ. ૩૫૦૦ કળશી તો રૂ. ૩૦૦૦નું કેટલું ?
- ૭) ૧૦ શેરના ૪ પૈસા તો એડીઆનું શું ?
- ૮) ૨ પાઇનું વાલ તો રૂ. ૦૦નું કેટલું ?
- ૯) રૂ. ૧૦૦નું ૨૦૦ વાલ તો ૫ તોલાનું શું ?
- ૧૦) પૈસાનું ૦૦ શેર તો ૦૦ એડીઆનું શું ?
- ૧૧) શેરના ૩ પૈસા તો ફરાનું શું ?
- ૧૨) ૫ પૈસાનું ૧૦ શેર તો રૂ. ૩૦નું કેટલું ?
- ૧૩) એક પૈસાનું શેર તો રૂ. ૧૦નું કેટલું ?
- ૧૪) રૂ. ૧૦નું ૦૦૦ મણુ તો કળશીનું શું ?
- ૧૫) રૂ. ૧૦૦૦ ગદિઆણો તો ૨ વાલ ૧૦૦ રતીનું શું ?
- ૧૬) ૬ પાઇનું ૦૦ મણુ તો રૂ. ૨૦૦નું કેટલું ?

- ૧૭) ૫ શેરના રૂ. ૦૧ તે! રૂ. ૪) માં કેટલું આવે ?
- ૧૮) ૧૫ શેરના ૩ પૈસા તે! ૦૧ બેડીઆનું શું ?
- ૧૯) એક પૈસાના ૩ નંગ તે! રૂ. ૧) નાં કેટલા નંગ ?
- ૨૦) રૂ. ૪) નાં ૧૨૮ કેળાં તે! એક આનાનાં કેટલાં ?
- ૨૧) એક પૈસો વ્યાજ મેળવવા રૂ. ૫) રોકવા તે! રૂ. ૧) વ્યાજ મેળવવા શું રોકવું ?
- ૨૨) કાચળાના રૂ. ૧૨) તે! શેર ૩) નું શું આપવું ?
- ૨૩) ૧૮૧૧ શેરના ૫ પૈસા તે! ગાલ્લીનું શું ?
- ૨૪) રૂ. ૧૮૧૧ એ માણી તે! ૭૧ શેરનું શું ?
- ૨૫) પૈસાનું ૦૧૧ શેર તે! ધડીનું શું ?
- ૨૬) રૂ. ૦)૦૧૧ નું ૨૧૧ શેર તે! રૂ. ૩) નું કેટલું ?
- ૨૭) ૨૧૧ ગજ ૪ તસુનો રૂ. ૧) તે! ૧ પૈસાનું કેટલું ?
- ૨૮) ભારના રૂ. ૨૩૧૧ તે! ૧૫ શેરનું શું ?
- ૨૯) એક પૈસામાં ૨ દિવસ તે! રૂ. ૧) માં કેટલા દિવસ ?
- ૩૦) એક માઇલનો ખર્ચ ૨ પૌંડ પડે તે! ૫ પોલનો કેટલો ખર્ચ થશે ?
- ૩૧) એક પૌંડ વજનના ૪ શિલિંગ તે! ૦૧ ઓંસ વજનનું શું ?
- ૩૨) રૂ. ૧૧૧ ના ૭ તાવ તે! રીમનું શું ?
- ૩૩) પૌંડ જવાહીરના ૩ પૌંડ પડે તે! ૭૧ પેનીવેટનું શું પડે ?

૨૫૬ ગુણોત્તર આવે એવાં કાપ્ટકે.

કળશી ને અઢીશેરી; બેડીહ ને પાંચશેરી; માઇલ ને ૧૧ પોલ;
પૌંડ ને દ્રામ (એવ);

૩૪] બાળપોથીના “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ને આના.

ભારે એકમપરથી હલકા એકમની કિંમત.

૧) રૂપીઆ જોટલાજ ઉપઆના. ૨) આના જોટલાજ ઉપ ઉપઆઆના.

હલકા એકમ ઉપરથી ભારે એકમની કિંમત.

૧) આનાથી ૧૬ ગણા રૂપીઆ. ૨) પૈસાથી ૪ ગણા રૂપીઆ.

મનોચલ ૮.

- ૧) રૂ. ૬૪) બેડીઉં તો ૫ શેરનું થું ?
- ૨) રૂ. ૨૩) કળશી તો ૨૥ શેરનું થું ?
- ૩) રૂ. ૧૧૨ બેડીઉં તો ૫ શેરનું થું ?
- ૪) રૂ. ૪૮૥ કળશી તો ૨૥ શેરનું થું ?
- ૫) ૧૫ શેરના રૂ. ૦) = ૥૥૥ તો બેડીઆનું થું ?
- ૬) રૂ. ૦) = ૥૥ નું ૫ શેર તો બેડીઆનું થું ?
- ૭) રૂ. ૧૭૥ કળશી તો ૭૥ શેરનું થું ?
- ૮) રૂ. ૪૮૬ ગુડી તો એક ચોરસ આનાનું થું ?
- ૯) રૂ. ૧) નું ૨૪ નું ૩ નું ને ?
- ૧૦) રૂ. ૧૨) થું ?
- ૧૧) ૭૥ શેરના ૩ પૈસા ?
- ૧૨) રૂ. ૨૪૥ મણુ તો શેર ૦) ના નુ થું ?
- ૧૩) ૧૦ શેરનો રૂ. ૦) - તો ૨૥ માણી ૨ મણુનું થું ?
- ૧૪) રૂ. ૫૬) બેડીઉં તો ૪૥ મણુનું થું ?
- ૧૫) રૂ. ૪૦) ગદિઆણો રૂ. ૦૥ નું કેટલું ?
- ૧૬) પૈડ ૧-૧-૪ માં ૪ માઈલની મુસાફરી થાય તો ૩૥ પોલની મુસાફરીનું થું ખચ થાય ?

પહેલી ચાપડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ને આના. [૩૫]

- ૧૭) એક ઔસ દવાની શીશીના ડાઘા ફાથિંગ એસે તો ૧ પૌંડમાં
કેટલા વજનની શીશી આવશે ?
- ૧૮) રૂ. ૫૨) ભાર તો રૂ. ૦) માં કેટલું આવશે ?
- ૧૯) રૂ. ૨૪) માણી તો શેર ૧૧૧૧ નું થું ?
- ૨૦) રૂ. ૩૭૫ ભાર તો ડાઘા શેરનું થું ?
- ૨૧) રૂ. ૧) નું શેર ૧૧૧૧ નું ધી મળે તો ૧૨ મણનું થું ?
- ૨૨) રૂ. ૧) નું ડાઘા શેર તો ભારનું થું ?
- ૨૩) ૪ માણીના રૂ. ૬૪) તો ડાઘા શેરનું થું ?

પ્રકરણ ૫.

૧૦ ગુણોતર આવે એવાં કોષ્ટકો.

ખજાર ને સેંકડો; ગાંસડી ને રીમ; સેંકડો ને ૧૦ નંગ.

ભારે ટિકમ પરથી હલકા એકમની ગિંમત:—

- ૧) રૂપ આપી ૧૦ ગણા દોકડા. ૨) અડધા આના. ૩) કાચ
- ૪) પોંડી બમણા શિલિંગ.

હલકા એકમ પરથી ભારે ટિકમની ગિંમત:—

- ૧) આનાથી અડધા રૂપીઆ ને નાણા આના. ૨) પૈસાથી
- અઢી ગણા આના. ૩) પાંચથી પોણા આના અને તેટલી પાઈ,
- ૪) શિલિંગથી અડધા પૌંડ.

મનોચત્ત ૬.

- ૧) રૂ. ૫૫) ગાંસડી કાગળ મળે તો રીમનું થું ?
- ૨) રૂ. ૧૨૫ હજાર તો સેંકડાનો ભાવ શો ?

૩૬] ત્રીજા ધોરણનો “મુખગણિત શિક્ષક” બે આના.

- ૩) રૂ. ૧) ના ૫ નંગ તો ૫૦ નંગનું થું ?
- ૪) રૂ. ૬ા રીમ તો ગાંસડીનું થું ?
- ૫) ગાંસડીના રૂ. ૩પાા તો ૩ રીમનું થું ?
- ૬) રૂ. ૩ાા સેંકડો તો હજારનું થું ?
- ૭) રૂ. ૭૨ાા હજાર તો ૧૦૦ નું થું ?
- ૮) રૂ. ૪ાા ની ૧૦૦ પેનશીલ તો ૩૫ પેનશીલનું થું ?
- ૯) રૂ. ૧૮ાાા હજાર તો રૂ. ૨) નાં કેટલા નંગ આવે ?
- ૧૦) રૂ. ૦) ના હજાર તો ૬૦ નંગનું થું ?
- ૧૧) રૂ. ૧) ના ૪૫ કેળાં તો ૧૮૦૦ કેળાનું થું ?
- ૧૨) રૂ. ૧ા સેંકડો તો રૂ. ૦) નાં કેટલાં ?
- ૧૩) ૧૦૦ ટાંકણીની ૪ા પૈસા તો હજારનું થું ?
- ૧૪) એક બાજની રૂ. ૦) ૦ ૨ પાઈ તો રૂ. ૫માં કેટલી આવે ?
- ૧૫) રૂ. ૫ાા રીમ તો ૨ા ગાંસડીનું થું ?
- ૧૬) એક પૈસાના ૧૦ જમરૂખ તો ૦ા હજારનું થું ?
- ૧૭) ૨૧ ટાંકણીની ૨ પાઈ તો ૮૪૦ ટાંકણીનું થું ?
- ૧૮) રૂ. ૪ા એ સેંકડો તો રૂ. ૫ાા નાં કેટલાં નંગ ?
- ૧૯) ૧ કેળાનો ૧ા પૈસો તો ૧૦૦ નું થું ?
- ૨૦) ૧ પાઈના ૨ા નંગ તો બે હજારનું થું ?
- ૨૧) રૂ. ૨) કોડી તો ૨૦૦ નંગનું થું ?
- ૨૨) રૂ. ૨પાા હજાર તો રૂ. ૬ાા નાં કેટલાં નંગ ?
- ૨૩) રૂ. ૨૮) હજાર તો રૂ. ૧ાા નાં કેટલાં નંગ ?
- ૨૪) ૨ાા નાં ૬૨ા નંગ તો હજારનો ભાવ શો ?
- ૨૫) રૂ. ૨૨ા મળુ તો ૪ શેરનું થું ?
- ૨૬) રૂ. ૩૧ નું ૧૨ મળુ તો ૧ ધડીનું થું ?

ચોથા ધોરણનો “મુખગણિત શિક્ષક” ત્રણ આના. [૩૭

- ૨૭) રૂ. ૬૭૧નું વર્ષ તો ૧ માસ ૬ દિવસનું થું ?
 ૨૮) રૂ. ૧૫) કળશી તો ૧૧૧ મણુ ૪ શેરનું ?
 ૨૯) રૂ. ૨૫૭૧૧ ભાર તો ૨ ધડીનું થું ?
 ૩૦) રૂ. ૩૮) ગાલ્લી તો ૩ મણુનું થું ?
 ૩૧) રૂ. ૧૧૫)માં ૨ ગાંસડી કાગળ મળે તો ૨ રીમનું થું ?

૨૪૦ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો.

ગાલ્લી ને પાંચશેરી; ભાર ને ૪ શેર; માણી ને ૨ શેર. રીમ ને ૨ તાવ.

ભારે એકમપરથી હલકા એકમની કિંમત:—

૨૪૦ ગુણોત્તરમાં	૮ના	ગુણોત્તરના	૩૦મા ભાગની	કિંમત.
”	”	૧૦ના	”	૨૪મા ”
”	”	૧૨ના	”	૨૦મા ”
”	”	૧૬ના	”	૧૫મા ”
”	”	૨૦ના	”	૧૨મા ”
”	”	૨૪ના	”	૧૦મા ”
”	”	૩૦ના	”	૮મા ”
”	”	૪૮ના	”	૫મા ”

હિંદુસ્તાનની સામાન્ય ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા
 ચાર આના.

૩૮] ત્રીજા ધોરણના “મુખ્યગણિત શિક્ષક” બે આના.

✖હલકા એકમપરથી ભારે એકમની કિંમત:—

- ૧) આનાથી ૧૫ ગણા રૂપીઆ. ૨) પૈસાથી ૩૦૦ ગણા રૂપીઆ.
- ૩) પાઈથી ૧૧ ગણા રૂપીઆ. ૪) શિલિંગથી ૧૨ ગણા પૌડ.
- ૫) પેન્સ જેટલાજ પૌડ.

મનોયન્ત ૧૦.

- ૧) રૂ. ૩૭૫ ગાલ્લી તો ૫ શેરનું શું?
- ૨) રૂ. ૭૫ રીમ તો ૪ તાવનું શું?
- ૩) રૂ. ૦)૩ નું ૫ શેર તો રૂ. ૪૫) નું કેટલું?
- ૪) રૂ. ૧૧૫ માણી તો ૨ શેરનું શું?
- ૫) ૫ શેરના રૂ. ૦)૩ તો ૩૦ રૂપીઆનું કેટલું?
- ૬) રૂ. ૧૫૦૦ ગાલ્લી તો ૦૫ મણનું શું?
- ૭) ૫ શેરના રૂ. ૦)૩ ૧ તા ગાલ્લીનું શું?
- ૮) ૩ કાગળનો પૈસો તો રીમનું શું?
- ૯) રૂ. ૦)૩૫૫ રીમ તો ૮ તાવનું શું?
- ૧૦) શેરની એક પાઈ તો ગાલ્લીનું શું?
- ૧૧) ૧ પાઈના બે કાગળ તો ૪ રીમનું શું?
- ૧૨) ૨ શેરના રૂ. ૦)૩૫૫ તો માણીનું શું?
- ૧૩) રૂ. ૧૮૦૦ માણી તો ૨ શેરનું શું?
- ૧૪) રૂ. ૨૮ ગાલ્લી તો રૂ. ૦૫૦૦ નું કેટલું?
- ૧૫) રૂ. ૦)૩ નું ૪ શેર તો ભારનું શું?
- ૧૬) રૂ. ૫) ના ૩ રીમ તો ૬ તાવનું શું?
- ૧૭) રૂ. ૦)૩ નું ૧૨ શેર તો ૧ ખાંડી ૪ મણનું શું?

✖ફેરે યુથોત્તરમાં ૬ યુથોત્તરથી ૩૦ ગણી કિંમત.

ફેરે યુથોત્તરમાં ૬ યુથોત્તરથી ૨૪ ગણી કિંમત.

બીજા ધોરણનો “મુખગણિત શિક્ષક” પોણા બે આના. [૩૯

- ૧૮) ૩ મણનો રૂ. ૧૧ તો ૩ શેરનું શું ?
 ૧૯) ૪ શેરનો એક પૈસો તો ૨ માણીનું શું ?
 ૨૦) રૂ. ૨૧૧ રીમ તો ૨૧૧ પૈસાના કેટલા કાગળ ?
 ૨૧) ૧૧૧ રીમનો રૂ. ૧) તો ૬ તાવનું શું ?
 ૨૨) રૂ. ૫૨૧૧ ગાંધી તો રૂ. ૧૧૧૧૧૧નું કેટલું ?
 ૨૩) રૂ. ૧૦)ના ૨૧૧ રીમ તો ૧ ધા ૧ તાવનું શું ?
 ૨૪) રૂ. ૦)નું ૪ શેર તો બારનું શું ?
 ૨૫) ૪ તાવના રૂ. ૦) તો રીમનું શું ?

૩૨૦ ગુણોત્તર આદે એવાં કોષ્ટકો.

મણ ને નવટાંક; ખાંડી ને ૨૧૧ શેર; કળાશી ને ૨ શેર; બાર ને ૩ શેર, બેડીકું ને ૪ શેર; મૈલ ને પોલ.

*બારે એકમ ઉપરથી હલકા એકમની કિંમત:-

- ૧) રૂપીઆથી ૫ ગણી બદામ. ૨) આનાથી ૫ ગણી વીસવાસી.
 ૩) પાંડથી પોણા પૈની.

*૩૨૦	ગુણોત્તરમાં	૮ના	ગુણોત્તરના	૪૦મા	બાગની	કિંમત.
૩૨૦	„	૧૦ના	„	૩૨મા	„	„
૩૨૦	„	૧૬ના	„	૨૦મા	„	„
૩૨૦	„	૨૦ના	„	૧૬મા	„	„
૩૨૦	„	૩૨ના	„	૧૦મા	„	„
૩૨૦	„	૪૦ના	„	૮મા	„	„
૩૨૦	„	૬૪ના	„	૫મા	„	„

૪૦) પાંચમી ચોપડીનો “રિક્રેશન શિક્ષક” ત્રણ આના.

+ હલકા એકમ ઉપરથી ભારે એકમની કિંમત:-

૧) આનાથી ૨૦ ગણા રૂપીઆ. ૨) પૈસાથી ૫ ગણા રૂપીઆ.

૩) શિલિંગથી ૧૬ ગણા પૌંડ.

મનોયત્ન ૧૧.

૧) રૂ. ૩૦) મળુ તો નવટાંકનું શું ?

૨) ૫ રૂપીઆભારના રૂ. ૦)ના તો મળુનું શું ?

૩) રૂ. ૪૫) ખાંડી તો ૨૥ શેરનું શું ?

૪) રૂ. ૨૫) કળશી તો ૪ અચ્છેરનું શું ?

૫) રૂ. ૫૫) ભાર તો ૩ શેરનું શું ?

૬) રૂ. ૬૫) બીડી તો ૪ શેરનું શું ?

૭) ૩ પૌંડમાં ૧ માઈલ રેલવે બંધાય તો ૧ પૌલ રેલવે બાંધવાનું ખર્ચ શું થાય ?

૮) રૂ. ૨૥ મળુ તો ૫ રૂપીઆભારનું શું ?

૯) ૨૥ શેરનો રૂ. ૦)ના તો ખાંડીનું શું ?

૧૦) પોણા પાશેરના ૩૥ પૈસા તો રૂ. ૬૦ નું કેટલું આવે ?

૧૧) નવટાંકનો ૧૥ પૈસા તો મળુનું શું ?

૧૨) રૂ. ૦)ના નું ૨૥ શેર તો ખાંડીનો ભાવ શો ?

૧૩) રૂ. ૦)ના નું ૩ શેર તો ૧ ખાંડી ૪ મળુનું શું ?

૧૪) રૂ. ૫) શેર તો પોણા અચ્છેરનું શું ?

૧૫) ૩ પૌલ સડક બાંધવાનું ખર્ચ ૧૥ પેન્સ થાય તો ૩ માઈલ બાંધવાનું શું ખર્ચ થશે ?

+ હલકા ગુણોત્તરમાં ૬૦ ગુણોત્તરથી ૪૦ ગણી કિંમત.

” ” ” ” ” ૩૨ ગણી કિંમત.

- ૧૬) ૦)નાનું ડાઘ શેર તો ગાફીનું શું ?
 ૧૭) ૧૦ શેરના ૩. ૭ા તો ૧ા રૂપીઆબારનું શું ?
 ૧૮) અધોળ એલચીના ૦)ના આના તો મણનું શું ?
 ૧૯) ૩. ૨૦) માણી તો ૧ા શેરનું શું ?
 ૨૦) ૩. ૦)નું ૧ા શેર તો માણીનું શું ?
 ૨૧) ૩. ૦)નાનું ૦ા શેર તો ૬ મણનું શું ?
 ૨૨) ૩. ૧૬૦૦)નું વ્યાજ ૩. ૨૫) થયું તો ૩. ૫)નું વ્યાજ
 કેટલું થશે.
 ૨૩) ૮ વર્ષમાં ૩. ૪૦૦) બચાવ્યા તો એ લેખે ૯ દિવસમાં શું
 બચાવ્યું હશે ?

પ્રકરણ ૬.

પરચુરણ દાખલા.

મનોયત્ન ૧૨.

- ૧) કુંડીના ૩. ૪ા તો ૩ા. ૦ાના નાં કેટલાં નંગ ?
 ૨) ૩. ૧૮ાની ૪ કોડી ટોપી મળે તો ૩. ૨ાની ની કેટલી ?
 ૩) ૪ કોડીના ૩. ૧૫ તો ૧૦ નંગનું શું ?
 ૪) બેડીઆના ૩૭ા રૂપીઆ તો ૩. ૪ાનું કેટલું ?
 ૫) ૪ મણના ૩. ૧ાના તો બેડીઆનું શું ?
 ૬) ૩. ૧૨નું ૩૨ મણ તો ૧ા રૂપીઆનું કેટલું ?
 ૭) કળશીના ૩. ૭ા તો ૨ મણનું શું ?
 ૮) ૩ મણના ૩. ૩ા તો ૧૫ શેરનું શું ?
 ૯) ગજના ૩. ૨ા તો ૩. ૦ાનું કેટલું ?

- ૧૦) ૩. ડા ગજ તો ૩ તસુનું શું ?
 ૧૧) ૩. રડાા તોલો તો ૪ વાલનું શું ?
 ૧૨) ૩ વાલના ૩. રાન્ના તો ાા તોલાનું શું ?
 ૧૩) ૩. ડાાનું ૩ ગજ તો ૯ તસુનું શું ?
 ૧૪) ૭ તસુના ૩. ાન્ના તો રા ગજ ૨ તસુનું શું ?
 ૧૫) ૩. ૧૨ાા સેંકડો તો ૩. ૧ાન્નાના કેટલા નંગ ?
 ૧૬) ૩. ડડાાન્ના હજાર તો ૧૨૫ નંગનું શું ?
 ૧૭) ૧૨૫ નંગના ૩. ૬ાા તો હજારનું શું ?
 ૧૮) ૩. ૬ાાન્નાના ૨૫ નંગ તો ૨ સેંકડાનું શું ?
 ૧૯) ૩. ાન્ના ૨૫ નંગ તો ૨ા ૩પીઆનાં કેટલાં નંગ ?
 ૨૦) ૩. ૧ાાનું ૨ શેર તો ા શેરનું શું ?
 ૨૧) ૩. ડાાન્નું શેર તો નવટાંકનું શું ?
 ૨૨) ૩. ડાા શેર તો ૨ અધોળનું શું ?
 ૨૩) ૩. ડાા એકર તો ૫ ચુંકાનું શું ?
 ૨૪) ૫ ચુંકાના ૧૫ ૩પીઆ તો એકરનું શું ?
 ૨૫) ૩. ૧૦) બાર તો ૩. ૧ાનું કેટલું ?
 ૨૬) ૩. ૧ા ડઝન તો ૩. ં)નાં કેટલાં નંગ ?
 ૨૭) ૩. ૧૨ાા માણી તો ૩. ૧ાન્નાનું કેટલું ?
 ૨૮) બારના ૨૫ા ૩પીઆ તો ૩ મણનું શું ?
 ૨૯) ૩. ડાા બાર તો ૩. ાાાાનું કેટલું ?
 ૩૦) ૩. ડાા મણ તો ૩. ાાન્નાનું કેટલું ?
 ૩૧) ૩ા બારના ૯૮ ૩પીઆ તો ૩. ૧ાાનું કેટલું ?
 ૩૨) ૨ ડઝનના ૩. ાાન્ના તો ૩. ં)નાનાં કેટલાં નંગ ?

- ૭૯) ૩. ૦-ની શેર શેવ તો શેર ૦-નું શું ?
 ૮૦) ૦-ની નવટાંક બદામ તો ૨૥ શેરનું શું ?
 ૮૧) ૨ અધોળના ૩. ૦- તો ૨૥ શેરનું શું ?
 ૮૨) ૧૥ શેર દૂધનો ૦)- તો દોઢ પાઈનું કેટલું ?
 ૮૩) દોઢ પાઈરની ૪ પાઈ તો ૪ આનાનું કેટલું ?
 ૮૪) ૩. ૦)-ના પાયત્રી એખા મળે તો ૨ પાયત્રી ૨ રીપરીનું શું ?
 ૮૫) ૩. ૦)-નું મળુ તો ૩૥ પૈસાનું કેટલું ?
 ૮૬) ફર્લાંગ મુસાફરીની ૧૥ પેન્સ તો ૨૥ માઈલનું શું બેસે ?
 ૮૭) ૨૥ ફર્લાંગની મુસાફરી ૨ શિલિંગમાં થાય તો ૧૥ માઈલની મુસાફરીનું શું બેસે ?
 ૮૮) મળુ વેગળુના ૩. ૧- તો ૩. ૨)-નામાં કેટલા આવશે ?
 ૮૯) નવટાંકના ૩. ૦- તો ૩. ૨)-નામાં કેટલું આવે ?
 ૯૦) ૩૥ પૈસાનું ૫ શેર મળે તો ૩. ૦-નું કેટલું આવે ?
 ૯૧) મળુનો ૩. ૦)-ના તો ૩. ૧-નામાં કેટલું આવે ?
 ૯૨) ૫ પોલ જમીનનો ૧ પૌંડ બેસે તો ૩૩નું શું બેસે ?
 ૯૩) પૌંડ સોનાના ૩૥ પૌંડ પડે તો ૧૥ ઔંસનું શું ?
 ૯૪) ૧૥ ઔંસ દવાની ૧૧ શિલિંગ બેસે ૨૥ પૌંડમાં કેટલી દવા આવશે ?
 ૯૫) ૩. ૧૮૥૥ એ માણી વાલ મળે તો ૧૥ મળુનું શું ?
 ૯૬) ૩. ૧૩૨) એ ભાર તો ૪૥ મળુનું શું ?
 ૯૭) ૩. ૨૫૥ એ તોલો સોનું તો ૧ વાલ ૧ રતીનું શું ?
 ૯૮) ૩. ૫૭૥૥ એ બેડીક છો ૩ મળુનું શું ?
 ૯૯) ૩. ૧૫૦૦ હજાર તો ૧૨૫ નંગનું શું ?

૪૬] પાંચમી ચોપડીનો “ડિક્શન શિક્ષક” ત્રણ આના.

- ૧૦૦) ર. ૧ાા શેર તો અધોળનું શું ?
- ૧૦૧) ર. ૪ાા મળુ તો ૨ા શેરનું ?
- ૧૦૨) ર. ૦) મળુ શેર તો અધોળનું શું ?
- ૧૦૩) ર. ૧૫) કળશી તો ૪ મળુનું શું ?
- ૧૦૪) ૫ પૈસાનું વાલ તો ગદિઆણાનું શું ?
- ૧૦૫) ર. ૧૨ાા ગદિઆણા તો વાલનું શું ?
- ૧૦૬) ૨ા શેરના ર. ૦ાા તો મળુનું શું ?
- ૧૦૭) ર. ૦ા વાલ તો ૦ા તોલાનું શું ?
- ૧૦૮) ર. ૧ાા મળુ તો ૨ા શેરનું ?
- ૧૦૯) ર. ૧૦નું ૧ા મળુ તો ભારનું શું ?
- ૧૧૦) ૧ા મળુ કેરીનો ર. ૧) તો ૨ા કળશીનું શું ?
- ૧૧૧) ર. ૧ા તો ૦ાા કરે તો પાયલીનું શું ?
- ૧૧૨) એક આનાનું ૨ા શેર તો ૨ા મળુનું ?
- ૧૧૩) શેરના ૩ આના તો શેર ૦)નું શું ?
- ૧૧૪) એક આના ૧૨ શેર તો ૦ા શેરનું શું ?
- ૧૧૫) ર. ૨ા મળુ ગદિઆણા તો વાલનું શું ?
- ૧૧૬) ર. ૦)ના નું એક અધોળ તો ૨ા શેરનું શું ?
- ૧૧૭) ર. ૩ાા મળુ તો ૫ શેરનું શું ?
- ૧૧૮) ર. ૧૫ા કળશી તો ૨ા મળુનું શું ?
- ૧૧૯) ર. ૦ાનું વાલ તો ૧ા તોલાનું શું ?
- ૧૨૦) ૨ા ગદિઆણાના ર. ૪૦) તો ર. ૧ા નું કેટલું આને ?
- ૧૨૧) ર. ૧) ની ૩ શેર બરશી તો ર. ૦ા ની કેટલી ?
- ૧૨૨) ર. ૦)નું ૨ા શેર તો અધોળનું શું ?

પહેલા ધોરણનો “મુખગણિત શિક્ષક” દોઢ આનો [૪૭

- ૧૨૩) શેર ૦)ત્રનો ૩. ૦)ત્ર તો સવા પાંચશેરનું શું ?
- ૧૨૪) ૨ા શેરનો એક પૈસો તો ૧૩ા શેરનું શું ?
- ૧૨૫) ૩. ૦)ત્રનું ૧૦ા શેર તો ૩. ૦ાનું કેટલું ?
- ૧૨૬) ૩. ૦)ત્રાનું ૬ા શેર તો મળુનું શું ?
- ૧૨૭) ૭ા શેરનો એક પૈસો તો ૭ા મળુનું શું ?
- ૧૨૮) મળુના ૩. ૧ાન તો કળશીનું શું ?
- ૧૨૯) ૭ પૈસાનું વાલ તો ૦ા ગદ્દિઆણો ૪ વાલનું શું ?
- ૧૩૦) મળુના ૩. ૧ાન તો કળશીનો ભાવ શો ?
- ૧૩૧) ૩. ૧ાાત્ર મળુ તો ૩. ૦ાનાનું કેટલું ?
- ૧૩૨) ૩. ૦)ના અઘાળ તો ૧ા શેરનું શું ?
- ૧૩૩) ૨ા શેરના ૧૨ા પૈસા તો ૧ા મળુનું શું ?
- ૧૩૪) ૩. ૦)નાનું અઘાળ તો ૩. ૧ાનું કેટલું ?
- ૧૩૫) અઘાળનો ૩. ૦)ના તો ૩. ૦ાનાનું કેટલું ?
- ૧૩૬) ૩. ૧૭ાત્ર કળશી તો ૩. ૧)ના ૧ા પાછનું કેટલું ?
- ૧૩૭) ૧ા મળુના ૩. ૧ાાત્રા તો ખાંડીનું શું ?
- ૧૩૮) ૩. ૪૨)નું વર્ષ તો ૦ાનું શું ?
- ૧૩૯) ૨ મળુના ૩. ૨)ત્રા તો ખેડીઆનું શું ?
- ૧૪૦) ૩. ૧૧ા મહીનો તો ૩. ૨ાત્રમાં કેટલા દિવસ ?
- ૧૪૧) ૧ા મળુના ૩. ૨ા તો ભારનું શું ?
- ૧૪૨) ૪ા તમુના ૩. ૦ાના તો ૩ ગજનું શું ?
- ૧૪૩) ૩. ૩૬ાાત્ર તોલો તો ૨ વાલનું શું ?
- ૧૪૪) ૩. ૩૫ સેંકડો તો ૩. ૨)ત્રના કેટલા નંગ ?
- ૧૪૫) ૩. ૪૩ાા હજાર તો ૬૨ા નંગનું શું ?
- ૧૪૬) ૦ાા ૩ઝનના ૩. ૦)ત્ર તો ઝોસનું શું ?

- ૧૪૭) ૩. ૧૨૧૧ સેકંડો તો ૩. ૦૧૧૧૧૧ કે લા નંગ ?
 ૧૪૮) ૩. ૫૦નું ૩૨ મણુ તો ૨ મણુનું શું ?
 ૧૪૯) ૩. ૧૮૧૧૧ બાર તો ૨૪ શેરનું શું ?
 ૧૫૦) ૩. ૪૫)નું વર્ષ તો ૩. ૨૧૧૧-માં કેટલી મુદત ?
 ૧૫૧) ૩. ૨૪૧૧ તોલો તો ૫૧ વાલ ૦૧૧૧ રતીનું શું ?
 ૧૫૨) ૧૧૧ મણુના ૩. ૨૧૧૧ તો બાસ્તું શું ?
 ૧૫૩) ૩. ૪૧૧નું મણુ તો ૧૧ શેરનું શું ?
 ૧૫૪) ૩. ૬૪૧૧= બેડીઈં તે. મણુનું શું ?
 ૧૫૫) ૩. ૫૪૧૧૧ બેડીઈં તો મણુનું શું ?
 ૧૫૬) વાલના ૩. ૦૧૧૧૧૧ તો તોલાનું શું ?
 ૧૫૭) ૩. ૦૧૧-નું વાલ તો ૧ ગદિઆણાનું શું ?
 ૧૫૮) ૩. ૧૧૧૧ કળશી તો ૪૧૧ મણુનું શું ?
 ૧૫૯) ૦૧૧ મણુની દળામણી ૦) = ૧૧૧૧૧૧ તો કળશીનું શું ?
 ૧૬૦) ૩. ૫૨૧૧= બેડીઈં તો ૨ બેડીઆ ૪ મણુનું શું ?
 ૧૬૧) ૩. ૨૧૧= મણુ તો ૩૧૧૧ શેરનું શું ?
 ૧૬૨) ૩. ૨૧૧૧૧= મણુ તો ૧૧૧૧ શેરનું શું ?
 ૧૬૩) ૩. ૨૧૧૧ બેડીઈં તો ૨૧૧૧ બેડીઆ ૫ મણુનું શું ?
 ૧૬૪) તોલાના ૩. ૦૧૧૧- તો ૦૧ ગદિઆણો ૨ વાલનું શું ?
 ૧૬૫) ૨૧૧ શેરના ૭૧૧ પૈસા તો ૨૧૧૧ મણુનું શું ?
 ૧૬૬) ૩. ૦૧૧૧૧૧૧નું મણુ તો બેડીઆનું શું ?
 ૧૬૭) ૨ વાલનો ૩. ૧) તો ૩ તોલાનું શું ?
 ૧૬૮) ૩. ૦૧૧૧- મણુ મીઠું તો ૮૧૧૧૧૧નું કેટલું ?
 ૧૬૯) એક આનાનું ૩૧૧ વાલ તો ૧૨૧૧ તોલાનું શું ?
 ૧૭૦) ૩. ૧૮૧૧૧ શેર તો ૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧ શું ?

બીજા ધોરણનો “મુખગણિત શિક્ષક” પોણા બે આના. [૪૬

- ૧૭૧) ૩. ૦)નાનું ૧૧ શેર તો ૩૩૩ મળુનું શું ?
- ૧૭૨) ૩. ૨૭૩ મહીનો તો ૧૨ દિવસનું શું આપવું ?
- ૧૭૩) કોડીના ૩. ૨૮૩૩ તો ૪ નંગનું શું ?
- ૧૭૪) ૩. ૧૬૩૩ ખાંડી તો ૩. ૫૭૩૩માં કેટલું આવશે ?
- ૧૭૫) ૩૫ વળીના ૩. ૧૩૩ તો કોડીનો ભાવ શો ?
- ૧૭૬) ૩. ૧)ની ૩ કોડી તો ૯ નંગનું શું ?
- ૧૭૭) ૩. ૧૩૩૩ એસ તો ૨ એસ ૪ ડઝનનું શું ?
- ૧૭૮) ૩. ૨૬૩૩ સેકંડો તો કોડીનું શું ?
- ૧૭૯) ૩. ૩૬૩૩નું એકર તો ૩. ૪૩૩૩નાનું કેટલું ?
- ૧૮૦) વીંધાના ૩. ૩૪૩ તો ૩. ૧૨૩૩૩નામાં કેટલું આવે ?
- ૧૮૧) ૩. ૧)નું ૧૩૩ વાર તો ૫૩ ગજનું શું ?
- ૧૮૨) ૩. ૪૩ એ વાર તો ૩. ૫૩ નું કેટલું ?
- ૧૮૩) ૬ વારનો ૩. ૧) તો ૨૪૩૩ ગજનું શું ?
- ૧૮૪) ગજના ૩. ૧૦૩ તો ૩. ૬૨)નામાં કેટલું આવે ?
- ૧૮૫) ૩. ૧)નું ૧૦ ગજ તો ૩. ૧૩૩૩નું કેટલું આવે ?
- ૧૮૬) ૫૩ ગજનો ૩. ૧) તો ૮૩ વારનું શું ?
- ૧૮૭) ૩. ૧૫૦)નું ૨ ટકા લેખે ૧૩૩ વચન વ્યવસ્થાનું ?
- ૧૮૮) ૩. ૨૫૩૩ ગજ તો ૧૩૩ વાર ૬ નંગનું શું ?
- ૧૮૯) ૩. ૩૨૩૩૩ ૧ પાછનું તો ૩૩૩ તો ૧૩૩૩ ગાંધે. ૩૩૩ વાલ ૦૩૩ રતીનું શું ?
- ૧૯૦) ખાંડીના ૩. ૩૭૩૩ તો ૩. ૦)નાનું કેટલું આવે ?
- ૧૯૧) ૩. ૨૦)નું ૩૩૩૩ મળુ તો ૩. ૬૩૩૩નું કેટલું ?
- ૧૯૨) હજારના ૩. ૪૩૩૩ તો ૬૩૩ નંગનું શું ?
- ૧૯૩) ૩. ૧૨૩૩ સેકંડો તો ૩. ૧૩૩૩નાં કેટલાં નંગ ?

૫૦] ત્રીજા ધોરણના “મુખગણિત શિક્ષક” બે આના.

- ૧૯૪) રૂ. ૪૦)નું ૩૫ વર્ષનું વ્યાજ રૂ. ૨૮ થયું તો દર કેટલો ?
- ૧૯૫) રૂ. ૨૫૦૦ નળીઆના રૂ. ૧૮૫૫ તો સેંકડાનો ભાવ શો ?
- ૧૯૬) રૂ. ૧૭૫૫ મળ્યું તો શેર ૧૩૫૫નું થું ?
- ૧૯૭) રૂ. ૯૩૫૫ સેંકડો તો ૧૫૨૦ નંગનું થું ?
- ૧૯૮) રૂ. ૨૫૫૫ ગજ તો ૭ ગજ રા તસુનું થું ?
- ૧૯૯) ગજના રૂ. ૮૫૫ તો રૂ. ૧)નું કેટલું ?
- ૨૦૦) રોજના રૂ. ૦-૧ ૧ પાછું તો વર્ષનું થું ?
- ૨૦૧) રૂ. ૦)નું ૧૫ વાલ તો રા તોલાનું થું ?
- ૨૦૨) રૂ. ૩૫૫૫નું ૦૫ મળ્યું ૯૫૫૫ શેર તો ૪૫ શેરનું થું ?
- ૨૦૩) ૩૫ શેરના રૂ. ૧૫૫૫૫ તો ૬ શેરનું થું ?
- ૨૦૪) રૂ. ૧૫૫૫ ૧૫ મળ્યું તો રૂ. ૦૫-નું કેટલું આવે ?
- ૨૦૫) ૧૫ શેરના રૂ. ૦)નું તો ૧ મળ્યું ૦૫- શેરનું થું ?
- ૨૦૬) વર્ષના રૂ. ૧૪૬૫ તો રૂ. ૩)૦૫૫માં કેટલા દિવસ ?
- ૨૦૭) રૂ. ૨૩૫૫ મળ્યું તો રૂ. ૨૫-માં કેટલું આવે ?
- ૨૦૮) રૂ. ૦)નું ૩ તસુ તો ૪૫ વારનું થું ?
- ૨૦૯) ૧ મળ્યુંના રૂ. ૧૭૫૫ તો રૂ. ૦)નું કેટલું ?
- ૨૧૦) રૂ. ૪૫) ગાંધી તો રૂ. ૦૦૫૫નું કેટલું ?
- ૨૧૧) તોલાનો રૂ. ૧૫ તો ૧૫ વાલ ૧૫ રતીનું થું ?
- ૨૧૨) ૦૫ મળ્યુંના રૂ. ૫) તો અધોળનું થું ?
- ૨૧૩) ૬ પૈસાનું શેર ૩૫- તો ૧૦ પૈસાનું કેટલું ?
- ૨૧૪) રૂ. ૨૧) મળ્યું તો રૂ. ૪૫-નું કેટલું ?
- ૨૧૫) ૩૫૫ મળ્યુંના રૂ. ૩૫-૫૫ તો ખાંડાનો ભાવ શો ?
- ૨૧૬) રૂ. ૯)૫-માં ૧૨ દિવસ તો મળ્યુંનાનું થું ?
- ૨૧૭) રૂ. ૧૫૫- મળ્યું તો ૧૫ ખાંડી ૩ મળ્યુંનું થું ?

૨૧૮) રૂ. ૭૫) વર્ષ તો ૩ માસ ૧૨ દિવસનું શું ?

૨૧૯) ખાંડીના રૂ. ૧૮૩૩૩ તો રૂ. ૦)નાનું કેટલું ?

૨૨૦) મણુના રૂ. ૧૩૩૩ તો ૨ શેરનું શું ?

૨૨૧) રૂ. ૨૦નું ૩૩૩૩ મણુ તો રૂ. ૬૩૩૩નું કેટલું ?

૨૨૨) ૩ તસુના રૂ. ૦)ના તો ૨૩ ગજનું શું ?

૨૨૩) રૂ. ૨૫૩૩નું વાર તો રૂ. ૩)નાનું કેટલું ?

૨૨૪) રૂ. ૩૩૩૩નું મણુ તો રૂ. ૦૩૩૩૩નું કેટલું ?

૨૨૫) મહીનાના રૂ. ૬૩૩૩ તો ૫ દિવસનું શું ?

૨૨૬) રૂ. ૨૬૩ મહીનો ૧૦ દિવસનું શું ?

૨૨૭) રૂ. ૧)નું ૧૩૩ શેર તો રૂ. ૦)નાનું કેટલું ?

૨૨૮) રૂ. ૧)નું ૧૩૩ શેર તો ૭૩ રૂપિયાભારનું શું ?

૨૨૯) રૂ. ૩૬૩૩૩ ગાંધી તો કળશીનું શું ?

૨૩૦) રૂ. એક પૈસાની ૨ સ્ટીલ મળે તો રૂ. ૫)માં કેટલી સ્ટીલ આવે ?

૨૩૧) રૂ. ૪૬૩૩ વીંધુ તો રૂ. ૧૮૩૩૩નું કેટલું આવે ?

૨૩૨) રૂ. ૧૩૩૩૩ના ૨૫ નંગ તો કોડીનું શું ?

૨૩૩) રૂ. ૩૩ ગજ તો ૩૩ ગજ ૩ તસુનું શું ?

૨૩૪) રૂ. ૨૫૩૩ ભાર તો ૭ મણુ ૫ શેરનું શું ?

૨૩૫) રૂ. ૩૬૩૩૩ મહીનો તો રૂ. ૬૩૩૩માં કેટલા દિવસ ?

૨૩૬) રૂ. ૨૩૩૩ હજાર તો ૨૩૫૦૦ નંગનું શું ?

૨૩૭) રૂ. ૦)ના ૨૦ નંગ તો ૨૫૦૦ નંગનું શું ?

૨૩૮) રૂ. ૧૬)ના ૨ હજાર તો રૂ. ૦૩૩૩૩ કેટલાં નંગ ?

૨૩૯) પાઈના ૨૩૩ નંગ પડે એ હજારનું શું ?

૨૪૦) હજારના રૂ. ૩૭૩૩ તો રૂ. ૦)ના કેટલાં નંગ ?

૨૪૧) રૂ. ૧૩૩૩ના ૧૨૫ નંગ તો સેંકડાનું શું ?

પર] બાળપોથીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” જે આના.

- ૨૪૨) ૩ શેરનો ૩. ૦)ના તો ૧૧ કળશીનું શું ?
- ૨૪૩) ૩. ૨૫૧૧ ગજ તો ૮ તસુનું શું ?
- ૨૪૪) ૪૫ નંગના ૩. ૧)ના તો સેંકડાનું શું ?
- ૨૪૫) ૩. ૧૧૧ સેંકડો તો ૩. ૧) નાના કેટલા નંગ ?
- ૨૪૬) ૩. ૨૧૧ સેંકડો તો ૩. ૧૧૧ના કેટલા નંગ ?
- ૨૪૭) ૦૧૧ શેરના ૩. ૦)ના તો ૩. ૭૫નું કેટલું ?
- ૨૪૮) ૩. ૧૧૧ના ૮૫ નંગ તો સેંકડાનું શું ?
- ૨૪૯) ૬૦ નંગનો ૩. ૧૧૧ તો સેંકડાનું શું ?
- ૨૫૦) ૩. ૧૧૧૧ ના ૪૫ નંગ તો હજારનું શું ?
- ૨૫૧) પાંચનું ૨૧૧ શેર તો ૦૧ ગાંધી ૫ મળુનું શું ?
- ૨૫૨) ૩. ૦૧૧૧ના ૧૨૦ નંગ તો ૪ નંગનું શું ?
- ૨૫૩) ૧૧ ગજના ૩. ૦)ના તો ૩. ૨૧૧નાનું કેટલું આવે ?
- ૨૫૪) ૩. ૫૧ કોડી તો હજારનું શું ?
- ૨૫૫) ૩. ૨૪ ખાંડી તો ૧૧૧ મળુ ૫ શેરનું શું ?
- ૨૫૬) ૩. ૦)૦૧૧ શેર તો ગાંધીનું શું ?
- ૨૫૭) ૫ દિવસના ૩. ૦૧ના તો ૨ મહીના ૨ દિવસનું શું ?
- ૨૫૮) ૩. ૦૧નું ૬૧ શેર તો ૧૧૧ મળુનું ?
- ૨૫૯) ૩. ૦)ના વ્યાજ મેળવવા ૩. ૧૦૦) રોકવા તો ૩. ૫૦) વ્યાજ મેળવવા શું રોકવું ?
- ૨૬૦) એક રૂપિયા ૫ પાછ કર ભરવો પડે તો ૩. ૭૧ કર કેટલા થી આવક હોય તો ભરવો પડે ?
- ૨૬૧) ૩. ૩૧ મળુ દૂધ મળે તો ૧૧૧ મળુ ૫ શેરનું શું ?
- ૨૬૨) ખાંડ ૩. ૦)ના શેર મળે છે તો ૩. ૩૧૧ના ખાંડ કેટલી આવશે ?

પહેલી ચોપડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” એ આના. [૫૩

- ૨૬૩) એક રૂપિએ રૂ. ૦)૦ કર ભરવો પડે છે તો એ લેખે મારે રૂ.
૨૦૦૦ કર ભરવો પડે છે ત્યારે મારી ચોક્કસ આવક કેટલી ?
- ૨૬૪) રૂ. ૨૧૧ ખાંડી તો ૨૫ શેરનું શું ?
- ૨૬૫) એકરના રૂ. ૨૪૫) તો ૧૧ ચુંકાનું શું ?
- ૨૬૬) ૧૦૦ નાણિએરના રૂ. ૬૦૦ તો રૂ. ૨૦૦૦નાં કેટલાં ?
- ૨૬૭) રૂ. ૧૧૧ કોથળો તો ૬૧ શેરનું શું ?
- ૨૬૮) રૂ. ૧૩૬) ભાર તો ૦૦૦ મળુનું શું ?
- ૨૬૯) ૫ ટકા લેખે રૂ. ૩૨૦)નું દોઢ વર્ષનું વ્યાજ શું ?
- ૨૭૦) રૂ. ૨૦૦માં ૧૧ ચુંકા જમીન ખેડાય તો એકરનું શું ?
- ૨૭૧) ૬૧ નંગના રૂ. ૦૦૦ તો સેંકડાનું શું ?
- ૨૭૨) રૂ. ૦૦૦નું ૭૦૦ શેર તો કોથળાનું શું ?
- ૨૭૩) ૧૦૦ મળુની રૂ. ૨૦ તો ૨ ભારનું શું ?
- ૨૭૪) રૂ. ૨૦૦૦નું ૧૧ ગજ તો ૨ ગજનું શું ?
- ૨૭૫) ૫ શેરના ૦)૦ તો બેડીઆનું શું ?
- ૨૭૬) રૂ. ૦)૦નું ૨૦૦ શેર તો કળશીનું શું ?
- ૨૭૭) રૂ. ૦)૦નું ૫ શેર તો બેડીઆનો ભાવ શો ?
- ૨૭૮) ૨૦૦ શેરનો રૂ. ૦)૦ તો કળશીનું શું ?
- ૨૭૯) રૂ. ૨૩૦૦ બેડીઈ તો ૧૫ શેરનું શું ?
- ૨૮૦) રૂ. ૧)૦૦૦નું ૭૦૦ શેર તો રૂ. ૭૦)નું કેટલું ?
- ૨૮૧) ૨૦૦ શેરના ૩૦૦ પૈસા તો ૧૬ મળુનું શું ?
- ૨૮૨) ૩ પૈસાનું ૧૦૦ શેર તો ૧૦૦નું કેટલું ?
- ૨૮૩) ૫ શેરની ૯ પાઈ તો ૨ કળશીનું શું ?
- ૨૮૪) ૧૦ શેરના ૩૦૦ પૈસા તો ૮ મળુનું શું ?
- ૨૮૫) ટીપરીની ૨ પાઈ તો ફરાનું શું ?

૫૪] ત્રીજા ધોરણનો “મુખગણિત શિક્ષક” બે આના.

- ૨૮૬) એકરના ૩. ૨૫૬) તો ૨૧૧ ચોરસ આનાનું શું ?
- ૨૮૭) ૩. ૨૪ ફરો તો ૩ શેર ૧ ટીપરીનું શું ?
- ૨૮૮) એક આનાનું ૧૫ શેર તો ૧૧૧ ગાલ્લી ૩ મણનું શું ?
- ૨૮૯) ૩. ૭૨) બાર તો ૩. ૦૦૧નું કેટલું ?
- ૨૯૦) ૪૨, ૪૪, ૪૮, ૫૦ સાદા તોલે ૩૨ મણ પાકાના કાચા મણ કેટલા ?
- ૨૯૧) ૩. ૩૭૧ ખાંડી તો શેર ૩)નું શું ?
- ૨૯૨) ૭૧ પેન્સનું ૨૨૧૧ એન તો ૧ ટ્રોય પૌન્ડનું શું ?
- ૨૯૩) ૩. ૨૭૧ ફરો તો ૦૧ શેરનું શું ?
- ૨૯૪) ૩. ૦)નું ૦૧ શેર તો ફરાનું શું ?
- ૨૯૫) ૩. ૯૦) બાર તો ૪ શેરનું શું ?
- ૨૯૬) ૩. ૭૬૧૧૧ = ગાલ્લી તો ૫ શેરનું શું ?
- ૨૯૭) ૨ પૈસાના ૪ તાવ તો ૩. ૭૧૧૧૧ કેટલા ?
- ૨૯૮) ૫ શેરના ૩ પૈસા તો ગાલ્લીનું શું ?
- ૨૯૯) ૩. ૦૧)નું ૫ શેર તો ૧૧૧ ખાંડીનું શું ?
- ૩૦૦) ૨ પાઉનું ૫ શેર તો ગાલ્લીનું શું ?
- ૩૦૧) ૩. ૩૧૧૧ રીમ તો ૨૧૧ રીમ ૨ તાવનું શું ?
- ૩૦૨) ૩. ૦)નું ૫ શેર તો ૧૧ કળશી ૨૧૧ મણનું શું ?
- ૩૦૩) ૨૪ શેર પાકાના ૪૨, ૪૪, ૪૫, ૪૮, અને સાદા તોલે કાચા શેર કેટલા ?
- ૩૦૪) ૧ આનાનું ૩ શેર તો ૪૧૧ મણીનું શું ?
- ૩૦૫) ૩. ૫૨૧૧ ગાલ્લી તો ૫ શેરનું શું ?
- ૩૦૬) ૩. ૪૫નું વર્ષ તો ૧૧૧ માસ ૧૧૧ દિવસનું શું ?

૩૦૭) મણુ ૨, ૨૧, ૨૧૧, ૩, ૩ અને ૪ શેર બારદાન કાપતાં ૨૪

મણુનું બાકી કેટલું તોલ રહેશે ?

૩૦૮) ૫ શેરની ૨ પાઈ તો ૩ ૧)નું કેટલું ?

૩૦૯) ૩. ૪૫) બાર તો ૪ શેરનું શું ?

૩૧૦) બારના ૩. ૩૭૧ તો ૩. ૦૧૧નું કેટલું ?

૩૧૧) ૨૧ શેરના ૩. ૯) તો ૩. ૨૧ ૦નું કેટલું ?

૩૧૨) રીમના ૩. ૫) તો તાવનું શું ?

૩૧૩) ૫ શેરના ૩. ૦૧ તો ગાલીનું શું ?

૩૧૪) ૩ ૨૭૧ ગાલી તો ૨૧ મણુનું શું ?

૩૧૫) ૪૨ તોલે ૨૧ મણુ, ૪૪ તો ૫૫ મણુ, ૪૫ તોલ ૬૭૧

મણુ, ૪૮ તોલે ૮૭ મણુ અને ૬૦ તોલે ૬૫ મણુ

કાચાનું પાકું કેટલું ?

૩૧૬) ૩. ૬૧ સેંકડો તો ૧૦ નંગનું શું ?

૩૧૭) ૭૧ પૌંડમાં એક. પૌંડ આવે તો ૧ પેનીવેટનું શું બેસે ?

૩૧૮) ૩. ૭૧ રીમ તો ૨ તાવનું શું ?

૩૧૯) ૩. ૧)ના ૨ રીમ તો ૧૧ ધાનું શું ?

૩૨૦) ૩. ૭૧ મણુ તો શેર ૦)નું શું ?

૩૨૧) ૨ અધોળના ૩. ૦)ના તો મણુનું શું ?

૩૨૨) ૭ આનાનું ૨૧ શેર તો ખાંડીનું શું ?

૩૨૩) ૧ શેરનો ૩. ૦) ૦૧૧ તો કળશીનું શું ?

૩૨૪) ૩ શેરના ૩. ૦૦૧ તો બારનું શું ?

૩૨૫) નવટાંકના ૪ પૈસા તો મણુનું શું ?

૩૨૬) ૦૧૧ પાંચેરની ૧ પાઈ તો ૫૧ શેરનું શું ?

૩૨૭) ૩. ૦)નું નવટાંક તો મણુનું શું ?

૫૬] પાંચમી ચોપડીનો "રિકટેશન શિક્ષક" ગણુ આના.

- ૩૨૮) રૂ. ૨૫) મણુ તો રૂ. ૦)નાનું કેટલું આવે ?
 ૩૨૯) રૂ. ૦)નાનું અગ્રિય તો અધમણુનું શું આવતું ?
 ૩૩૦) રૂ. ૧૫)નું ૦) મણુ તો રૂ. ૩૫)આમારનું શું ?
 ૩૩૧) રૂ. ૦)નાનું શેર આવે તો રૂ. ૨૫)માં કેટલું આવે ?
 ૩૩૨) પૈસાનું નવરાંક તો મણુનું શું ?
 ૩૩૩) રૂ. ૩)ના સેંકડો તો હજારનું શું ?
 ૩૩૪) ૧) શેરનો રૂ. ૦)ના તો ૦) આંડીનું શું ?
 ૩૩૫) રૂ. ૦)નાની ૧૦૦ પેન નો ૧૦ પેનનું શું ?
 ૩૩૬) રૂ. ૧)ના શેર તો રૂ. ૦)ના કેટલું ?
 ૩૩૭) રૂ. ૧)ના ૧૦૦ કેળાં મળે તો ૨૩૦ કેળાંનું શું ?
 ૩૩૮) રૂ. ૬)ના ગાલ્લી તો ૪) મણુનું શું ?
 ૩૩૯) સેંકડાના રૂ. ૩)ના તો રૂ. ૧)નાનાં કેટલાં નંગ ?
 ૩૪૦) ૮૦ નંગના રૂ. ૩)ના તો સેંકડાનું શું ?
 ૩૪૧) એક ટોપીના રૂ. ૦)ના પડે તો રૂ. ૬)માં કેટલી ટોપીઓ આવે ?
 ૩૪૨) ૧) શેરનો રૂ. ૦)ના તો રૂ. ૨)ના કેટલું ?
 ૩૪૩) શેર ૩)ના નો એક આવે તો આંડીનું શું ?
 ૩૪૪) રૂ. ૩)ના માણુ તો શેરનું શું ?
 ૩૪૫) ૧) દિવસના રૂ. ૦)ના તો વર્ષનું શું ?
 ૩૪૬) ૫ શેરનો રૂ. ૦)ના તો રૂ. ૧)ના કેટલું ?
 ૩૪૭) ૧) શેર દૂધનો રૂ. ૦)ના તો રૂ. ૩૦) કેટલું ?
 ૩૪૮) ૮ મણુના રૂ. ૨૫) તો ૧ શેરનું શું ?
 ૩૪૯) ગાલ્લીના રૂ. ૪૦) નો રૂ. ૦)નામાં કેટલું આવે ?
 ૩૫૦) રૂ. ૨૮)ના મહીનો તો રૂ. ૧) મહીના ૧૦ દિવસનું શું ?
 ૩૫૧) રીમ કાગળના રૂ. ૩)ના પડે તો કોડીનું શું ?
 સૂચના—વ્યવહારમાં લાગુ પાડી હિસાબ મંજૂર કરવા.

ગેરંટી! ~~ગેરંટી!!~~ ગેરંટી!!!

નીચેનાં પુસ્તકોનો ઉપયોગ કરવાથી

આપોઆપ બુદ્ધિ બીલવાની સાથે

પરીક્ષામાં નાપાસ થવાની ધાસ્તી રહેશેજ નહિ.

ભલે ખરીદા નહિ ~~પણ~~ ~~પણ~~ પણ એકવાર જુઓ.

બાળપોથીથી પાંચમી સુધીના } ‘ડિક્ટેશન શિક્ષક’
કન્યા વાચનમાળા પુસ્તક રહ્યા નો }

બાળવગથી પાંચમા ધોરણ સુધીના “બુખગણિત શિક્ષક

સુરત શહેરનો }
ચોર્યાસી તાલુકાનો } “ભૂગોળ શિક્ષક”
સુરત જિલ્લાનો }

સુરત જિલ્લાનો નકશો ચાર આના.

ગુજરાતની સાઠ ભૂગોળની } “પ્રશ્નોત્તરમાળા”
સાથા ધોરણની ભૂગોળની }

બીજા ધોરણ માટે “અંકગણિતના મનોચત્ર”

હિંદુસ્તાનની સામાન્ય ભૂગોળની

→ પ્રશ્નોત્તરમાળા (છપાય છે.) ચાર આના

ધોરણવાર પુસ્તકોનું પ્રાઇસલીસ્ટ મફત મંગાવો.

પત્રવ્યવહાર નીચેને સરનામે કરવો.

છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

“બુખગણિત શિક્ષક” વગેરેના કર્તા. શાહપોર-સુરત.

